



Dr. Ramaseter Robert E
Diszkrét 2/II. 8.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

X. évfolyam 140. szám

1929. június 25. Kedd

* 5689. év Sziván 17 *

Kolozsváron hirdetések a
Rudolf Mosse S. A.
Str. Hag. Maria No. 33. Tel. 4-13
és a
LLOYD EXPRESS
Str. Gela No. 20. Telefon 14-55
hirdetési irodák vesznék fel

Ma kezdődik

Ma kezdődik. A bakkalaureatus. A jelölt tizenhétéves, szomorú és karikászemű fiatal ember hosszú almatlan éjszakák után ma reggel sápadtan ébred a tragikus valóra. Neki bakkalaureatus-vizsgát kell tenni. A teremben már összegyűlt a Bizottság. Egy szigorú egyetemi Tanár és más Tanárok. Idegenek javarészt, akik sohasem látták, nem ismerik a lelkét, a vágyait, a mesolyát. Nem is akarják ismerni. Nem arról van itt, kérem, szó. Hanem:

Milyen ruhában temették el Basarab vajdát?

Ötödik éve márt!

Evről-évre nézzük tehetetlenül, elfogadott szívvel, hogyan áldoznak fel a politika kámpadán azokat, akik a jövőt hordják magukban, az álmaikban. Nézzük tehetetlenül, hogyan rabolják el a tizenhétévesek szomorú lelkét. Nem volt elég, hogy gépfegyverporos, hősi halál és kenyérfegy között születtek, hogy a többség és kisebbség: az egyenlőtlenség fájdalmas valóságai közt növekedtek fel. Nem volt elég, hogy minden évben új analitikus programok torturálták őket. Kellott a bakkalaureatus.

Mert Anghelcsu ur, a kitűnő petróleumtermelő és kevésbé kiváló sebész így agyalta ki egy üres pillanatában. Nem értünk mi a magas pedagógiához. De az, amit ezek az urak a mai szomorú ifjúsággal, a mai tizenhétévesekkel művelnek, az minden, csak nem pedagógia. Igen, a magas politikát, azt értjük és látjuk. Arról van ugyebár szó, hogy „tultengünk szellemiségben”. Gyakorlati pályákra kell szorítani az ifjúságot. „Csak az menjen az egyetemre, aki odavaló.” De hát akkor miért nyomorították agyon a gyermekeinket a középiskolában analitikus programmal, minden hónapban változó tantervvel? Miért nem voltak tekintettel a gyermekeink lelkére is?

Ez nem érdekelte az urakat. Ha politika, hát legyen politika. Esztendőket csak tanulnak a gyermekeink és nem művelődnek. Az iskola a mai formájában, távol áll attól, hogy tökéletes legyen. De régen megvoltak legalább az örömei. Ha keresztülvágtuk magunkat nyolc osztályon, akkor valami szent örömmel és elfogódottsággal készültünk az érettségire. Szívtük nyilvánosan és perfiden az első cigarettát és puffasztottuk vadonatúj sőtápláncainkkal. Mindebből csak a keserű gond, a kétség maradt meg. Hónapokig se éjjele, se nappala nincsen a mai tizenhétévesnek. De tudja azt, hogy az elmúlt évben egy bizottsági elnök ur 200 jelölt számára 45 érettségi blankettát hozott magával Bukarestből. S ebből is ötöt visszavitt üresen, kitöltetlenül. Tudja, hogy a politikai összeköttetések milyen messze

ágaznak. Néha egészen be a vizsgáztató urak szíve közepébe. Milyen a lelkülete annak a 17 évesnek, aki azt érzi, hogy nem a lelkét és nem a tudását akarja ismerni a professzor, de a kikötött buktatási arány-zámot akarja

mindenáron betölteni vele? Semmi kétség, tulteng a szellemi proletár. Am végezzék el a szelekción az elemiben, az alsó osztályokban. Az egyetemen amugy is rendszerint el hull az, aki nem odavaló. De ne rabol-

ják el a tizenhétévesek lelkét, az emberekbe és a jobb jövőbe vetett hitét. Tulajdonképpen mit vétett ez az ifjúság? Mit vétett ez a generáció, hogy evről-évre feláldozzák egy értelmetlen vizsgarendszer oltárán? (k. r.)

Gróf Westarp szerint Stresemann megértési politikája eddig csak kudarcokat hozott

A kommunisták is bizalmatlansági indítványt terjesztettek be a külügyminiszter ellen. Letartóztatták a Rothe Fahne két szerkesztőjét. Nők tüntetése Berlinben a békéért

Berlin, június 24. A birodalmi gyűlés ma délelőtt kilenc órakor kezdődő ülésében folytatta a külügyi költségvetés második olvasásbani vitáját. Megjelent a birodalmi gyűlésen Stresemann külügyminiszter is.

A kommunisták bizalmatlansági indítványt terjesztettek be Stresemann ele n.

A mai vita első szónoka gróf Westarp, a német nemzeti párt elnöke volt. Westarp hibáztatta Stresemann megértési külpolitikáját, amely szerinte eddig sikereket nem, csak kudarcokat könyvelhet el. A továbbiakban Westarp részletesen bonckés alá vette a birodalmi külügyminiszter munkásságának eredményeit s hosszasan foglalkozott a Young-tervezet kritikájával is.

Berlin, június 24. Walter Rathenau hét évvel ezelőtt meggyilkolt külügyminiszter emlékére a demokrata párt tegnap halála évfordulóján emléktáblával jelölte meg a Grünewaldban azt a helyet,

ahol a német köztársasági eszme az egyik legkimagaslóbb hordozója, gyilkos merénylet áldozata lett. A birodalmi kormány részéről résztvett az ünnepen Groener hadügyminiszter és a birodalmi kormány képviselőiben koszorút helyeztett el az emléktáblára.

Berlin, június 24. A Rote Fahne két szerkesztőjét hazaárulás miatt a rendőrség letartóztatta. A lap legújabb száma a munkásságot újra forradalomra izgatta s a szerkesztők őrizetbe vétele e cikkek miatt történt.

Berlin, június 24. A politikai egyenjogúsításért küzdő nők világszövetsége a Volksbühneben tartott ülés után béke-tüntétést rendezett a birodalmi főváros utcáin. A világszövetséghez tartozó nemzetközi kiküldöttek ez alkalommal saját nemzeteik lobogói alatt vonultak fel. A béketüntetésen 43 delegáció vett részt.

Berlin, június 24. Westarp beszéde után Stresemann külügyminiszter emel-

kedett szólásra és beszédében részletesen kifejtette, hogy a kormány maga sem tartja ideálisnak a jóvátételi konferencián hozott határozatokat, azonban kellő objektivitással meg lehet állapítani, hogy azok mégis jelentős könnyítéseket tartalmaznak Németország javára. A kormány, illetőleg maga Stresemann nincs abban a helyzetben, hogy a Madridban lefolyt s a rajnai kiürítéssel kapcsolatos tárgyalásokról a birodalmi gyűlés előtt most beszámoljon, de azt már most kategorikusan kijelentheti, hogy Németország a rajnai megszállás megszüntetése után semmi körülmények között nem fog beleegyezni abba, hogy a kiürítés után bármilyen békéltető, egyeztető, vagy ellenőrző bizottság a kiürített területeken még ellenőrzést gyakorolhasson.

Stresemann beszéde után Breitscheid szociáldemokrata hosszab beszédben sürgette a külügyi szolgálat demokratizálását.

Lengyelország egyre újabb nehézségeket támaszt a Máramarossziget-csernovitzi vasutvonal megnyitása elé

Dr. Lazar Illés máramarosszigeti képviselő újabb intervenciója a kétszer is elhalasztott konferencia megtartása érdekében

(Bucaresti-Bukarest, június 24. Az Uj Kelet tud.) A visóvölgyi és csernovitzi vasutvonal megnyitásának kérdése, amely ma Északkelet-Európa legégetőbb gazdasági problémáját képezi, egy lépéssel közelebb jutott a megoldás lehetőségéhez. A nagyjelentőségű vasutvonal megnyitása ügyében a cseh, a lengyel és a román delegátusok már három értekezletet tartottak: az elsőt Varsóban, majd a másodikat Prágában, végül az elmúlt áprilisban Bukarestben ülészttek, anélkül, hogy a tárgyalások tényleges eredményre vezettek volna. A román érdekek ugyanugy a cseh, mint a lengyel érdekekkel könnyen összehangozhatóak voltak, azonban a cseh és lengyel delegátusok között súlyos érdekellentét merül

tek fel, amelyeket ezideig a román delegátusok hiába igyekeztek elsimítani.

A Visóvölgy és Csernovitz közötti vasutvonal cseh és lengyel területen vezet keresztül. Visóvölgytől, vagyis a román határtól Körösmezőig cseh területen 18 km. a cseh vasutvonal hossza, Körösmezőtől Grigore Ghica román határállomásig a vonal 149 km-en lengyel területre van lefektetve.

A vasutvonal megnyitása tulajdonképpen a lengyel iparnak okozna bizonyos károkat azzal, hogy a cseh export a vonal segítségével megindulhatna Lengyelország felé. A lengyelek álláspontja viszont horribilis károkat okoz Északkelet-Európának.

A vasutvonal megnyitása lehetővé tenné a forgalmat Nagyvárad, Szatmár, Máramarossziget, Csernovitz és Kisenev között, amely ezideig csak óriási kerülővel Brassón és Bukaresten keresztül volt lebonyolítható. A vasutvonal megnyitása lehetővé tenné a máramarosi termékek, a fa, só, gyapju, élelmi- és háziipari cikkek intenzív kereskedelmét Bukovina és Besszarabiába irányába, viszont Besszarabiából és Moldovából meg volna könnyítve a gabona átszállítása Mára-

marosba. Ezekben a vérszegény területeken elkezdődne az élet, a mostani szegénységet a relativ bőség váltaná fel.

A bukaresti értekezleten, már-már úgy látszott, hogy a delegátusok között megállapodás jön létre, az utolsó pillanatban azonban minden felborult. Ezuttal elhatározták, hogy Tátralomnicon új konferenciát hívnak össze, de érthetetlen okok miatt most ezt a konferenciát is elhalasztották.

Ebben a kérdésben szólalt fel tegnap Lazar Illés máramarosi képviselő, aki megkérdezte Mironescu külügyminisztertől, hogy a legutóbbi elhalasztásnak mi az indító oka. A külügyminiszter válaszában kifejtette, hogy a konferenciát ezuttal csupán technikai okok miatt halasztották el.

Lazar képviselő intervenciójára most újabb fordulat állott be ebben az ügyben, amennyiben az a külügyminisztériumnak és a kereskedelmi minisztériumnak eddig külön működő szakértői egységes álláspontra helyezkedtek s így kezdték most már meg akciójukat abban az irányban, hogy a cseh, lengyel és román érdekeket közös nevezőre hozzák.

Ki a ghetből

című hatalmas zsidó-dramát vetítik a MAGYAR SZÍNHÁZBAN ma, holnap és holnapután 5, 7 és 9 órakor.

Főszereplő: **HENNY PORTEN**

Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Julius első napjaiban megnyílik Bukarest első szabadfürdője

Fürdővárost fog csinálni Bukarestből a több mint harminc holdon elterülő kétezer kabinnal és minden modern kellekkel felszerelt strandfürdő

(Bucuresti-Bukarest, június 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Már néhány napja 34-35 fokos meleget mutat Bukarestben a hőmérő. A hőség valóságos fullasztó. A kávéházak terraszai némi menedéket nyújtnak a gyilkos napsugarak elől. De hiába, a hőség árnyékát is kibírhatatlan. A Dambovica szentes vize nehéz büzt áraszt. A meredek, füves parton fáradt munkások hevernek. Sokan belógatják lábukat a piszkos, olajos vízbe. Feljebb, Cotroceni alatt néhány nagyobb fiú éppen most lép ki a folyóból. Mint valami szerencsének úgy festenek. A víz barna iszapja lerakodott a bőrükre s az olaj miatt az iszap nem mosódik le a testükről.

A fővárosi kánikula kíméletlen grúrújében sóvárogva gondolunk az ottbani strandfürdők kristálytisztá, hűs vizére, a kellemes, nagy uszodákra, ahol a polgár, akinek nem jut tengerparti fürdőre, a Szamos, vagy a Bega, vagy a Maros hűs hullámaiba menekülhet a rekkenő hőség elől.

Bukarest lakossága nem panaszkodik. A fővárosiak beletörődtek a mai állapotokba és általában nem tudják, hogy ez másképpen, jobban is lehetne. Legtöbben képtelenek megérteni, hogy egyáltalában akadhatnak olyanok, akik szabad fürdők után vágyanak.

Bukarestben hosszas vajadás után most épül az első strand, de itt senki sem tudja mi az, hogy „strand”. Jellemző az a kampány, amelyet egyes lapok az első strandépítési akció ellen folytattak. Ennek során senki sem azt tartotta fontosnak, hogy a fővárosnak strandfürdőre van szüksége, hanem, hogy az ardejtsi formalitások a közösségi kérdései szabálytalanul történtek és így a sajtókampány nemcsak a koncepciót, de magát a strand tervét is felborította.

Két erdélyi fiatalember Zelinger Aladár és Henter László „Muntenia” Rt. cég alatt szinte heroikus küzdelem árán mégis nyélbe tudták ütni a strand

vállalatot. Nem több mint egy hónap alatt kapták meg hosszas küzdelem és áldozatok árán a koncepciót. Amerikai tempóban kezdték meg a munkálatokat. Hatszáz ember dolgozik éjjel-nappal megszakítás nélkül s a méreteiben szinte páratlan strandfürdő már július első napjaiban megnyitja

kapuit, 158 ezer m²-en, több mint 50 hold területen fog elterülni Bukarest fürdővárosa, 2000 betonkabint építéssel, egy 100 méter hosszú és egy 50 méter széles bazint. A homokfürdőt Konstanából hozott tengeri homokkal csinálják. Pavilonok, üzletek, terraszok és vendéglők váltakoznak majd ezen a strandon. A strandnak hidro-terápiás intézete is lesz, amelyet dr. Menyász Emil orvos, a párisi Barisszia egykori orvos-risója fog vezetni.

Semmiestre sem lekirányulandó tény hogy a fővárosnak ezt a első nagyarányú, modern intézményét erdélyi fiatalemberek alapították és hogy ők fogják azt vezetni.

Ki akar Edison utóda lenni?

A nagy feltaláló befejezettnek tekinti munkásságát és utódot keres

Edison, a nagy felfedező, aki most világhírű utra készül, ugylátszik, már befejezettnek tekinti élete munkásságát. Erre mutat az, hogy buzgón keres utódot, egy olyan zseniális technikust, akire nyugodtan rábízhatná menloparki esodálatos laboratóriumának vezetését és kutató, kísérletező munkájának folytatását. Edison rövid idővel ezelőtt az Egyesült-Államok minden államkormányzójához kértést intézett, hogy keressenek olyan fiatal technikusokat, akik alkalmasak volnának erre a nagy feladatra. Körülbelül negyven jelöltre számít ilyen módon Edison és ezeket fogja majd levizsgáztatni, hogy közülük válassza ki utódját.

A nagy feltaláló nyolcvanhároméves. Testileg és szellemileg egyaránt friss még. Naponta nyolc órát tölt óriási laboratóriumában, ahol száz mérnök dolgozik a keze alatt. Ugylátszik azonban, most már mégis kissé fáradt Edison és ezért elérkezettnek látta az időt, hogy munkáját másra bizza. Legutóbbi nagy felfedezéseinél már kénytelen volt segítséget igénybe venni. Az új gumminóvény ipari értékesítésénél a technikai eljárás kidolgozását agszisztensére bízta Edison, ő maga megelégedett az irányítás szerepével.

Edisonnak van egy fia, Charles Alva Edison, aki híres arról, hogy kitűnő üzletember. Ugylátszik azonban, apjának feltalálói zsenijét és mérnöki tehetségét nem örökölte. Általában nem is érdeklődik tulságosan apja munkájának technikai része iránt, inkább a találmányok üzleti értékesítésével foglalkozik.

Edison maga kijelentette, hogy nincs szüksége olyan utódra, aki kizárólag a kutatásnak él és új megismerésekre törekszik, de épügy nem használhat olyan embereket sem, akik kizárólag praktikus problémák megoldásával foglalkoznak. Edison utódjának e két szélsőség minden erényét kell magában egyesítenie a velük járó hátrányok nélkül. Nem akar doktrinér tudóst, de abszolút reális business-mant sem. Edison maga sem volt soha igazi teoretikus: találmányait elméletben már gyakran feltalálták előtte. Épügy nem volt százszázalékosan praktikus technikus, mert a részletek kidolgozását mindig másokra bízta. Ő volt azonban az, aki a halványan, homályosan elgondolt elméleteket valóra váltotta, az életbe vitte, abba a stádiumba hozta, hogy egyes technikai virtuózok az ő irányításával teljesen kidolgozhatók azokat. Ilyen utódot keres most.

Rablóbandák népszövetsége

Csikágó földalatti csempész és gonosztevő szervezetel barátsági, döntőbíróági és le szerelési egyezményt kötöttek egymással

Csikágó, június 24. Az Egyesült Államok lapjai tele vannak a nagy eseményekkel, hogy a csikágói gonosztevő alvilág különböző bandái barátsági, döntőbíróági és leszerelési meg egyezést kötöttek egymással. Ez az egyezmény tényleg nem mindennapi jelentőségű dolog Amerika második legnagyobb városában. Mert Csikágó alvilági bandáinak harca az utóbbi időkben olyan arányokat öltött, melyek a város közbiztonságát is már a legnagyobb mértékben veszélyeztették.

A háboruskodás okát, mint a legtöbb háboruskodást általában, területiális vitákban kell keresni. A csikágói alvilág ugyanis pontosan elhatárolt területekre van beosztva a gonosztevő bandák számára. Mindenik banda előre meghatározott területen foglalkozik az Amerikában most legjobb jövedelmet hozó törvényellenes cselekedettel, az alkoholszempeszettel. Mindegyik féltékenyen őrködik arra, hogy a konkurens banda az ő területén ne adjon el alkoholt. Ha mégis megtörténik, akkor következik a bosszúállás, még pedig minden esetben a véres bosszúállás. És az utolsó években ilyen okok

ból valósággal patakokban ömlött a vér. Csikágó alvilágában a különböző bandák tervszerű háborukat folytatták egymással.

Véres statisztika

Rendőri statisztika szerint, mely pedig csak az összeütközések egy részéről számol be, 1926-ban 74 ilyen összeütközés volt, 190 halálossejt, 1927-ben 56 összeütközés, 210 halálossejt. A következő években még eddig nem számolt be a rendőri statisztika, de köztudomás szerint 1928-ban és 1929-ben olyan véresek voltak a bandák összeütközésai, mint azelőtt soha. A háboruskodás a legmodernebb fegyverekkel, revolverekkel, bombákkal és gépfegyverekkel folyik. Támadni a bandák mindig lesből szoktak. Néha ilyen támadások következtében egész különös dolgokra jön rá a város közönsége, 1928 áprilisában több csempészvezért gépfegyverekkel megszállták le ellenfeleik Csikágó egyik külvárosában.

Legnagyobb meglepetésre azonban a halottak között ott találtak a csikágói bíróság helyettes főügyészei, Mac Swigint, aki a csempészvezérekkel autókirándulást tett. De sok más esetben is bebizonyult, hogy Csikágó vezető tisztviselői összeköttetésbe állanak a csempészbandákkal, amelyek főleg azért keresnek óriási összegeket, mert terrortral a város egyes részeinek alkohollal való ellátására monopóliumot is biztosítanak maguknak.

A nagyközönséget ezek a bandaharcok nem igen zavarják. A „Gangsterok”, amint Csikágóban az apacsokat hívják, vigyáznak rá, hogy a közönséget ne haragítsák magukra. Ha például az egyik bandavezért meg akarják támadni és felfedezik, hogy valamelyik színházban tölti az estjét, természetesen elegáns szmokingba öltözve, akkor nem támadnak rá mindjárt a színházban, hanem szemmel tartják az illetőt és bevárják, amíg mások életének veszélyeztetése nélkül indíthatják meg ellene a támadást. Ezek a bandavezérek akik óriási vagyonokat keresnek, természetesen igen kockázatos életet élnek. Ezért valóságos testőrséget tartanak maguk körül és magánvédelmi vékkel figyeleik, hogy az ellenfél nem készíthe támadást ellenük. Egyik híres bandavezért, James Colosimot husz éves uralkodása után, 1923-ban ölték meg. Utda, John Porio, aki már előzőleg New Yorkban szerzett magának babérokot, 1926-ban vonult vissza a magánéletébe óriási vagyonnal. Őt követte a híres Alphonse Capone, akit általában „forradasos arcúnak” hívnak és aki mindmáig a legerősebb csempészbanda fölött uralkodik.

„Beketárgyalások”

Capone, amint utóbb kiderült róla, valóságos pacifista. Már kétszer indított meg ellenfeleivel tárgyalásokat barátsági és békebíróági szerződés létrehozására. Egyik ilyen tárgyaláson, mely az elezárás Morrison-hotelben folyt le, ellenfelei megtagadták a felajánlott békeszerződés aláírását. A következménye az volt, hogy a két ellenséges banda képviselőit, Hym-le Velszot és Paddy Murrayt gépfegyverrel megszállták le, amint a hotelből ki mentek egy templom előtt haladtak el. A két bandavezér detektívjei ugyanis nem vették észre, hogy a szemben lévő ház második emeletén a pacifista Capone minden eshetőségre számítva, gépfegyvert állított fel.

A második pacifista tárgyalás már eredményesebb volt. Csikágót pontos körületekre osztották be a csempészbandák számára, melyeknek vezéreit, Capone, Antonio Drucci és Joe Salle kölesönösen őlsimerték egymás uralkodó jogát.

Antonio Drucci azonban rövidesen életét vesztette egy randórral való harcban. Helyét Dion O'Banio foglalta el, aki pár hónap múlva szintén megölték. Utóda végül George Moran lett, akinek mostan orszlánrésze van a genfi népszövetséget megszervező barátsági, békebíróági és lefegyverzési szerződés létrehozásában.

A békeszerződés létrejön

A Morrison-hotelben kötött békeszerződés ugyanis rövidesen felborult s ez olyan véres harcokhoz vezetett, hogy Hoover elnök is kénytelen volt foglalkozni vele. Elnöki beközönlött nyilatkozatában Ebért a „Gangsterok” is szükségét érezték a béke megkötésének. Ez a béke a népszövetség mintájára alkotja meg a bandák szövetségét.

De tovább megy, mint a népszövetség, mert mindjárt a békeszerződésnél rendezni a lefegyverzés kérdését is. Gépfegyvereket a szerződés szerint a bandák többé nem használhatnak. Vitás esetek elődntésére döntőbíróagságot szerveztek, melynek igen kiterjedt hatásköre van a szerződésel megsértőivel szemben. A jövedelmét, melyet a paktumban tíz-millió dollárra becsülnék éventé, egyformán fogják el osztani a négy banda között.

A millióival visszavonult John Torriot reaktiválják és az összes bandák fejé teszik. Ezzel szemben Al Capone-t, aki jelenleg egyévi börtönbüntetést tölti ki, megfosztják a fővezéri címtől és csak a saját bandája élén hagyják meg. Ezek a szerződések lényeges pontjai, melyekről a csikágói alvilág vezetői azt jelentik az amerikai lapokban, hogy tartósak lesznek. A baj csak az, hogy a börtönből ülő Al Capone véleményét még nem kérték ki és ki tudja, hogy a pacifista Al, a forradasoképu, nem rugja-e fel az egész szerződést, amint kikéri a börtönből.

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

Rémek

A világháboru hittük, hogy a kus kellektárából szolgálat kalandtünk. A militari imperiálistusba alakulatos külügáinak titkos bírá világháboru el romantikus kreat. Megjelentek nek mindent, at versenyeznek nap szárnyak tetővel nem is sejtik öka. netan a társaság dalt egzisztenciál nársában, a kétértalan az egyet csökjében is.

Ok a mai fertgai, a nehezparkei, az egész hszimbolikus Scar amikor békéről madások sárgasá nizmusról papoltészete jut az em.

A Falout-estet, szlovákiát izgalolout bűnösségene nem annak biztoszatosabb pacifista államférfiak szél meooberkommand amelyeknek titkodó u pokol fertel. Mert hiszen egy csak ott van, ah van, pénzért kaphzhol a társadalmi és elaljasodás má el tud jutni saját is.

Falout kapitány saját belső hajlajinkább a környez társadalmi miljö vonata. Árukt, m egy természetesen sem tudta másna aminetek szabott.

Hajlamain kivül is, hogy a megsz dolkozó katonatisfigyelő. Már ped Coignard abbé u hősét arra, hogy gyöngeség, mely az Ur legkipróbá koron megvédte. tartozott a szentetiszj vala — s ig tővé lett.

Végzetvé lett, művek és az összrosol, is készsége szállítottak hadia államoknak is, ha megfizetik érte; az ő feljebbvalói idogen kémeek szol az jövére Németé illetőleg reflektál.

Erte

Megnyilt Bucu közp

„Hotel

Str. Pictor Gr A királyi palot a Cale roo modern be központi fűtés, hideg-és meleg fon áll a vendé Nagyön előny a tarifából 25% Venetia-s MOISE

Butoraink tartósságát garantálják legmodernebbül berendezet szarítóink! Ne sajnálja az utat

Marosvásárhelyre és gyözödjön meg, hogy a legszebb butorokot legolcsóbban részletei zetésre is a

Székely és Réti Rt. bu o gyárában vásárlhatja. Világmárkás zongorák és pianók nagy választékban! Ra zainkkal utazónkat meghívásra küldjük.

Kárpitos kellékek:

Butorszövet és matrachuzatok, afrik, stb. Rolettavásznak önműködő ruddal. Vízmentes és napvédő ponyvák, kertiernyők és fekvőszékek gyári lerakata Boskovics József Cluj Str. Reg. Maria 15. Telefon 910.

Fényképezik? Okvetlen tekintse meg

az EMKE-drogéria fényképosztályába érkezett új, olcsó, minden igényt kielégítő gépeket, nagyítókat, fényezőórákat stb. Gépek: 1000 lejtől. Papírok nagy választékban!! Friss, olcsó vegyszerek. Vidékre postai szétküldés. Telefon 250. EMKE-drogéria Cluj, Főter és Deák F.-u. sarok.

Kémek konjunkturája

A világháború befejezése után már azt hittük, hogy a katonai szellem romantikus kellektárából végleg elűnnék a kém-szolgálat kalandorai. Azonban tévedtünk. A militarizmus ujjaéledésével, az imperializmusba kényszerített új államalakulatok külügyi és hadügyi hivatalainak titkos büroiban újra megjelentek a világháború előtti korszak merész és romantikus kreaturái: a kémek.

Megjelentek és most már ott kísértének mindenütt, ahol arzenálok vörös tetői versenyeznek napban égő színekkel a kaszárnyák tetőivel: ott kísértének, ahol nem is sejtik őket: az ablakaink alatt és netán a társaságunkban, romlásnak indult egzisztenciák szeméinek sötét villanásában, a kértartalmú mosolyokban és talán az egyetlennek hirdített kedves csokijában is.

Ők a mai fertő kimagasló bürokráciái, a nehézipar legértelmezőbb ügynökei, az egész halálraírt mai korszak, szimbolikus Scarpiói, akiknek szavában, amikor békéről zeng. infernalis gáztámadások sürgasága villan, amikor humanizmusról papolnak: a tömegsirok költészeté jut az ember eszébe.

A Falout-est, mely most egész Cseh-szlovákiát izgalomban tartja, nem Falout bűnösségének bizonyítéka csak, hanem annak biztos jele, hogy a leghangzatosabb pacifista szízlalokkal dobáló államférfiak szelős háta mögött új Armeoberkommandók nőttek nagyra, amelyeknek titkos trezorjaiban a közeledő új pokol ferelmes kutyáka rotyog. Mert hiszen egyszerű és világos: kém csak ott van, ahol katonai készülődés van, pénzért kapható és pedig csak ott, ahol a társadalmi cinizmus, kapzsiság és elaljasodás már olyan tökéletes, hogy el tud jutni saját védelmezőinek testéhez is.

Falout kapitány, a cseh Rödli, nemcsak saját belső hajlamainak terméke, hanem inkább a környező világé, a politikai és társadalmi miljö szemléi és erkölcsi kiáratása. Áru, mert a rábizott titkokat egy természetes kényszerképzet révén ő sem tudta másnak nézni, mint árunak, aminek szabott ára van.

Hajlamain kívül végzetévé lehetett az is, hogy a megszokástól eltérőleg gondolkozó katonatiszt volt, élésszemű megfigyelő. Már pedig a jó öreg François Cognard abbé utján figyelmeztette ifjú hőst arra, hogy a „gondolkozás nagy gyöngöcs, melynek terhétől épen ezért az Ur legkipróbáltabb szentjeit mindenkor megvédté”. Falout kapitány nem tartozott a szentek közé, jóllehet katonatiszt vala — s így a gondolkodás végzetévé lett.

Végzetévé lett, hogy látta: a Skodaművek és az összes nem hazai nehéziparosok is készségesen szállítanak, vagy szállítottak hadianyagot, akár ellenséges államoknak is, ha jól megfizették, vagy megfizetik érte; érezte, sőt tudta, hogy az ő feljebbvalói ép úgy igénybe veszik idegen kémek szolgálatait, mint ahogyan az övére Németországban reflektálnak, illetőleg reflektáltak.

Az egész mai kor Janus-arca megvilágosodott előtte: kiméletlen kapzsisággal, lila és vörös fényeffektusával, melyek az izület testes primadonnáinak bájjaira hullanak; költői solhajjal, melyek nem egyebek, mint hangfogóval tompított vademberi ordítások; pokoli szenvedésével, melyek az uccasarkokon cédának öltözködve ténferegnek.

Egy tobzódó világot látott maga körül, mely demokratikus jelszavaival kerdőzi éhségét az egyedül üdvözítő pénz után: egy világot, ahol minden és mindenki kapható és eladó: hazafiság és politikai pártprogram; tisztesség és tisztességtelenség. Ő se akart tehát jobb lenni a Deákne vásznánál és ő is habzsolni akart. Egy világban, ahol a temetési kegyelet is árucikk, ahol a malasztnak is forgalmi ára van, — miért ne lehetne áru a hadítitok, mikor annak is van forgalmi értéke, erős kereslet nyilvánul meg iránta, sőt nemzetközi cseréértékkel rendelkezik.

Mivel erkölcstelenebb ez — gondolta és joggal gondolta Falout, — mint a tudós

munkaja, aki újabb mérgezőgáz feltalálásán tőri a fejét, avagy a vezérkari főnöké, aki újabb, az eddigi rekordokat is felülmúló hullalégek előállítására törekszik? A német is ember, az angol is ember, a cseh is ember. — egyforma vétek a föld alá rothasztani őket.

Lehet, hogy cinikus volt a Falout gondolkozása, de hát a cinizmus minden mélyrelátás velejárója. Igaz, ahhoz, hogy valaki alias legyen, néha nem is kell sok ész hozzá: az egész csupán ügyességet igényel. Falout ügyetlen volt, bohém volt: nem volt igazi üzletember. — ez lejt a végzetévé.

Rödltől eltérően, nem volt igazi kém-típus, csupán egy élvágyó katonatiszt volt. Hiányzott belőle a valódi agyafurtság, ami a mammutvagyonok keletkezésének egyetlen titka. Mérsékelt esirkefogó volt, — tehát a bosszúállás mértéktelen lesz vele szemben.

Mert az igazságszolgáltatás nem is lehet más, nem vetkőzhet ki palárjából és tettezéséből. Nem vallhatja be: benne és körülötte is hasonló érzelmek és vágyak dülnek, amik Falout-t „romlásba”

Pékek!

Száraz

tüzipiléc

kapható:

Fischer-fatelep

Str. Enescu 15. (Gyufagyár-ucca)

Telefonszám: 1300.

vitték; nem vallhatja be, hogy a kémkedés büntette milyen relativ: amilyen megbecsült és megfizetett egyfelől, olyan megvetett és meghajszolt másfelől. Nem mondhatja ki: nem a kémekben van a hiba, hanem a fegyverkezésben, nem az erkölcsben, hanem a rendszerben, nem az egyes jelenségekben, hanem a korban, melyből a kémek konjunkturája úgy nő terebélyesre, mint eső után a gomba. Salamon László.

Oroszország augusztus 1-én polgárháborút akar kirobbantani valamennyi országban

Míg a moszkvai lapok forradalmi tüntetésekre izgatnak a külföldi államokban, Oroszország és Anglia között már meg is indultak a normális viszony felvételére irányuló tárgyalások

Páris, június 24. Diplomáciai körökben az újságírókat úgy informálták, hogy Anglia és Oroszország között német és norvég közvetítés útján már meg is indultak a normális viszony felvételére irányuló tárgyalások. Azt hiszik, hogy egy hónapon belül kölcsönösen provizorikus kereskedelmi képviselőket állítanak fel s hozzáfognak új kereskedelmi egyezmény kötésének előkészítéséhez.

E híradás mellett feltűnően hat, hogy míg Oroszország egyrészt barátságos tárgyalásokba kezd Angliával, addig Oroszország vértalanul megmutatja másik arcát és új polgárháborúkra igyekszik izgatni az európai országok munkástömegeit.

Rigai jelentés szerint a moszkvai lapok nagy cikkeiben jelentik be az augusztus elsejére az egész világon tervbe vett kommunista forradalmi tüntetéseket.

A „Pravda” és más sajtóorgánumok „Augusztus elsején meghódítjuk az neccát”, „Fel a harrikádokra a szocialdemokraták és a burzsoázia ellen” stb. című cikkeiben arra buzdítják valamennyi kapitalista állam proletáriátusát, hogy e napon kísérelje meg utolsó erőfeszítése árán is kezébe keríteni a hatalmat.

A lapok szerint a szovjet már megkezdte augusztus elsejének előkészítésére propagandáját. Hiszik és remélik, hogy e napon egyetlen dolgozó sem

lép munkába, hanem segíteni fog a kommunista törekvések megvalósításában. Külön figyelmet érdemel a propagandának az a része, amelyet már előzetesen az európai hadseregek kaszárnyáiban és haditengerészeti kikötőiben fognak kifejtetni abban az irányban, hogy a katonákat és a tengerészeket felebbvalóikkal szembeni engedéltelenségre bírják, hogy a burzsoázia hatalma védelmében a proletáriátussal szemben még a hadsereg és haditengerészet se állhason rendelkezésére.

Párisban nagy megütközést keltett az orosz lapok feltűnő kampánya, de politikai körökben általában az a vélemény, hogy a nagyhangú fenyegetéseket nem kell komolyan venni.

Jadlovker Hermann, a világhírű operaénekes visszatért a rigai zsidótemplom kórusába, ahonnan elindult

Bécs, június 24. Zenei körökben nem csekély feltűnést keltett az a hír, hogy Jadlovker Hermann, a világhírű operaénekes hosszú ideig tartó kénelt utazásából tartó visszatérése után elhatározta, hogy színpadon és hangversenyeken többé nem fog fellépni. A meglepetés annál nagyobb, mert kifűnt, hogy Jadlovker, aki mint ismeretes, az egykori berlini operának tagja, művészi működését ezután mint templomi főkantor akarja folytatni. Jadlovker ilyen elfoglaltságot keresett és egy rövid próbaelőadás után a rigai ugynevezett kórustemplom szerzőtette is az operaénekest. A rigai kórustemplomban való elhelyezkedése Jadlovker életének valóságos misztikum, mert épen a rigai gettóból került ki és harminc évvel ezelőtt, mint az ottani templom kórusának tagja, indult világhírű művészi pályafutására. Az akkor még gyermek Jadlovkert az énekkar karmestere vette magához és ő volt az, aki a

később világhírű operaénekest a zeneelméletbe bevezette. Érdekes, hogy a rigai templom kórusából Jadlovkerek kivül egy másik nagy művészi pályafutás is elindult: Schwarz József, a két világhírű részben nagy hirre tett művész hasonlóképpen a rigai gettóból származott. — Schwarz mint ismeretes, az Egyesült-Államokban tett turnéja alatt szívvel-újjal hirtelen meghalt. Miután művészi körökben a kis Jadlovker hallatlan tehetségét felismerték, további kiképzés céljából külföldre küldték tanulni. Városának néhány jobbmodu művészbártaja segítette Jadlovkert annyira, hogy tanulmányait befejezhette. Ugyancsak azoknak köszönhető, hogy később Bécsbe, Berlinbe és Milanóba kerülhetett, ahol a legkiválóbb tanárok oktatták. Tanulmányainak befejezése után Jadlovker óriási sikeréket ért el és nemcsak mint operaénekes, hanem mint hangversenyénekes is híressé vált. Különösen a

Troubadourban és a Varázsvulvában lett világhírűvé. Évtizedes és nagy sikerrel övezett művészi pályája után Jadlovker elhatározta, hogy visszavonul művészetének eddigi teréjétől és szíve vágyának engedve, most visszamegy oda, ahonnan évtizedekkel ezelőtt, mint csodagyermek elindult, hogy az egész világot meghódítsa.

Véres választás Mecklenburg-Schwerinben. Berlinből jelentik: A mecklenburg-schwerini tartományi választásoknál a kommunisták és a szocialisták között súlyos összeütközésre került a sor, majd formális utcai harc indult meg a két párt hívei között. A rendőrtiszt, aki oszlásra szólította fel a verekedőket, a kommunisták letépérték és máig agyontaposták. Nagyobb rendőri kivonultságnak végül sikerült a harcoló feleket szétosztani és több rendbontót letartóztatni.

Értesítés!

Megnyílt Bucurestiben, a főváros központjában a

„Hotel Venetia”

Str. Pictor Grigorescu 12. szám. A királyi palota mögött. — Bejárat a Calea Victoriei.

100 modern berendezésű szobával, központi fűtés, minden szobában hideg- és melegvíz. Lift, fürdő és telefon áll a vendégek rendelkezésére. Nagyon előnyös árak. Utazó urak a tarifából 25% rabatot élveznek.

Tisztelettel „Venetia-szálloda” vezetésége MOISESCU tulajdonos.

Első Nagyvárad (Oradea) Középiszkolai Zsidó Diákokthoz kóser Flunternátus

megnyílik szeptember elején. Felvesz kereskedelmi, liceumi és polgári iskolai (gimnáziumi) tanulókat. Kívánatra prospektust küld és minden iskolai ügyben felvilágosítással szolgál az internátus vezetője: Szilágyi Adolf tanár Oradea, Str. Delavrancea (Ritook Zs.-u.) 17.

Lezajlott az erdélyi kongresszusi hitközségek nagygyűlése

A szervezeti, hitéleti és kulturális kérdések szerepeltek a kétnapos kongresszus napirendjén

(Cluj-Kolozsvár, június 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Erdélyi Bánáti Izraelita Hitközségek Szövetsége vasárnap és hétfőn nagygyűlést tartott Kolozsváron. A gyűlésre az ország egész területéről jelentősebb kongresszusi hitközség elnökei és képviselői, akik főleg a Szövetség alkotmánytervezését vitatták meg, a hitéleti haladásnak fontos tényezőjét, amely a Szövetség kebelebe tartozó hitközségeket hívta le szervezői és kulturális szempontból.

Az ünnepi megnyitó

A nagygyűlés vasárnap délután hat órakor kezdődött, de ezt megelőzően ünnepi istentiszteletet tartottak a kongresszusi templomban, ahol dr. Eisler Mátyás főrabbi leendő elnöke, emelkedett szellemű beszédben köszöntötte a kongresszusra egybegyűlteket és a Rabetz főkántort a kórus élén erre az alkalomra betanított templomi dalokat és zsoltárokat recitált.

Az ünnepélyes megnyitót a kereskedelmi és iparkamara díszteremben zajlott le. A hatóságokat dr. Jon German subprefektus képviselte. Az elnöki asztal közepén a Szövetség irodai elnöke, a váradi dr. Adorján Ármán ült. Mellette dr. Eisler Mátyás ügyvezető elnök és dr. Schütz Henrik (Arad), dr. Sebestyén Lipót (Lugos), dr. Fischer József kamarai képviselő és dr. Keeskeméti Lipót főrabbi, az elnöki tanács tagjai foglaltak helyet.

Dr. Adorján román nyelven köszönti a kongresszus delegátusait és a kultuskormány képviselőjét, örömet fejez ki afelől, hogy magasabb helyen is érdeklődnek a Szövetség ügyei iránt. Kitért azután a kongresszus mostani munkaprogramjára és rövid vonásokban ismertette az elmúlt év munkáját.

Dr. Jon German képviselő rokonzenés és lendületes beszédben köszöntö meg az üdvözlést, kihangsúlyozta, hogy a kormány a zsidóságot az ország polgársága integráns részének tekinti. A subprefektus beszédét a delegátusok és a terem nagyszámú közönsége lelkes éljenzéssel fogadta.

Dr. Fischer József üdvözlése

Dr. Eisler Mátyás felolvassa a régens-tanácsnak, a miniszterelnöknek és a választási bizottságnak intézendő táviratok szövegét. A kongresszus a táviratokat állva hallgatta végig.

Dr. Fischer József a kolozsvári kongresszusi hitközség nevében köszöntötte az egybegyűlt főrabbiakat és világi delegátusokat. A Szövetség alkotmányának véglegesítése — mondott — lesz a kongresszus egyik legfőbb munkája és ez a szervezet, amely valamikor hatalmas kulturális tényező volt, bizonyára a további építés során vissza fogja nyerni régi fényét. Ennek a szervezetnek történeti hivatása és aktualitása van. A kultustörvény ugyanis lehetővé teszi az országos egységes szervezetet, ami bizonyára meg is fog valósulni. Az ortodoxok ugyan ellenzői a szervezeti közönségnek, ezt a közönséget nem is kell forszírozni, a lelkiismereti szabadságot kényszer alá fogni zsidótan dolog lenne, de az idő kétségtelenül meg fogja érlelni az átfogó nagy zsidó szervezkedést. Meglehető nagy számú zsidó baruch haba-val üdvözli a kongresszust.

A kolozsvári zsidó közületek

Neuberger Zsigmondné, a kolozsvári Izraelita Nőegylet nevében üdvözli a megjelenteket, a zsidó kórházegyesület nevében dr. Steiner Pál tanár tolmácsolja a kórházegyesületnek azt a kérését, hogy a vendégek ragadják meg az alkalmat és nézzék meg a fejlődő kolozsvári zsidó kórházat. Dr. Jakobi Emil az UER nevében, dr. Neufeld Jenőné a WIZO zionista asszonyok világszövetsége nevében mondott meleghangú istenhozottat. Dr. Leitner Fülöp az Árvagondozó nevében üdvözölte a kongresszust.

Az elnök megköszöni az üdvözléseket és engedélyt kér arra, hogy a jelentés időmegtakarítás okából ne olvastassék fel, minthogy azt már előzőleg kiképezésítették a delegátusoknak. A jelentés összefoglalja az 1928 második és 1929 első félévi működését a Szövetségnek. A jelentéshez dr. Löwy F. főrabbi (M.-vásárhely) szól hozzá, méltatja az ügyvezető elnök munkásságát, ő azonban egészen más irányt vár a Szövetségtől. Ne törekedjünk külső hierarchiára, hanem a zsidóság történetének és évszázadokon változatlanul maradt felfogásának megfelelően inkább mélyítsük ki belső életünket. Tiltakozik az ellen, hogy még mindig neolog zsidóságról beszéljenek, holott a kongresszusi hitközségek egyáltalában nem neologok és a törvény sem ismeri ezt a disztinkciót. Felolvas egy röpiratot, amelyben az ortodoxok gyűlölködő és kicsinylő hangon beszélnek a kultuszisztelevők képzését szolgáló marosvásárhelyi tanfolyamról. Egészen furcsának találja, hogy ugyanakkor, amikor becsmételnek bennünket, nemcsak elfogadják a pénzünket, hanem minden gyűjtési akciójukban ránk támaszkodnak. Kifogásolja továbbá, hogy a titoktartás kérdésében egyelőre nagyon keveset tett a Szövetség. Bizalommal kéri a vezetőséget, hogy nagyobb energiát szánjon a belmunkára, mint a politikára.

Vita az anyanyelvéről

Dr. Fehér Márton kifogásolja, hogy a gyermekek magyar anyanyelvűnek az iskolában való érvényesítése terén nem történt semmi akció. Támogatni kellene a váradi zsidó középiskolát, amely törekemegy. A jelentés, szerinte nem elég kimerítő.

Dr. Lenke Manó (Lugos) védelmébe veszi a jelentést és kijelenti, hogy az Iroda nagyon jól munkát végzett az elmúlt tizenkét hónapban. A liberális kormány nál nem lehetett elérni a sérültek orvoslását, sőt ezek még tetőzték a sérülteket. A mai kormány sem tett ugyan

sokat, de nem szabad figyelmen kívül hagyni a kormány nehéz helyzetét. Kétségtelen azonban, hogy az uralmon lévők jóindulattal viseltetnek a zsidóság iránt.

Dr. Nébel Ábrahám főrabbi (Szalonta) szerint a mostani jelentés az eddigiekénél a legkülönb, mert nem holmi költői szövegekkel van tele, hanem tényeket sorol fel. Nem vitatja az anyanyelv jogát, de úgy véli, hogy most már sokkal fontosabb problémák merültek fel. A nyelv-kérdés az idők során ugyanis megoldódik önmagától.

Minden zsidó célra adni kell

Dr. Keeskeméti Lipót polemizál dr. Fehér Mártonnal. A jelentés tényleges dolgokat sorol fel, ami a mai körülmények között igazán haladást jelent. Ami dr. Löwy kifogásait illeti az ortodoxok gyűlölködésével szemben, arra az a válasza, hogy a neolog jelző a kongresszusi hitközségekre valóban nem talál. Azért, hogy az ortodoxok nem fogadják el a mi hecserünket, igazán nem szabad haragudni. A neologokra is valamikor azt mondták, hogy nem zsidók, de ugyanezt mondták valamikor a zionistákra is. Ha az ortodoxok azt mondják, hogy a mi hecserünk nem jó, én nem mondhatok egyebet, mint azt, hogy nekem jó az ortodox hecser. A zsidó gyermekek anyanyelvéről szólva helyénvalónak találja dr. Fehér megjegyzését. A nyelv kérdése pedagógiai és etikai kérdés. Tíz év óta mindig kihangsúlyozta a román állam és nemzet iránti lojalitást. Mi vállaltuk a romanizálást — ugymond — és ebben a tekintetben becsülettel meg is állottuk a helyünket. A lelkiünkben azonban megmaradt a fájdalom, hogy erőszakal vették el a gyermekek anyanyelvét. Én kezdettől fogva amellelt voltam, hogy fokozatosan kell az állam nyelvét megtanulni, nem pedig oktrojált mód-szerekkel. Ami pedig az ortodoxoknak való ada-

kozást illeti, én azt mondom: mindenki, aki kinyújtja a kezét, annak adni kell. Ebben a tekintetben semmiféle válaszfal el nem különít bennünket. Igenis, zsidó célokra adni kell.

Dr. Faragó Viktor (Nagyvárad) kéri, hogy dr. Hegedüs Nándor és dr. Jakobi Emil volt szenátor munkásságát a zsidó ügyek érdekében vegyék tudomásul és jegyzőkönyvi köszönetet szavazzanak nekik.

Dr. Schütz Henrik tiltakozik, hogy dr. Nébel főrabbi bagatell ügynek tekinti a gyermekek magyar anyanyelvét. Tisztelettel viseltetik a román nemzet és állam iránt, de ragaszkodnunk kell a magyar nyelvhez. Meg kell tanulnunk románul, az csak természetes, de pedagógiai okokból is fontos, hogy ez a tanulás lassu folyamatu legyen.

Gombos Benó követeli a zsidó tanonoktatást és a már megszavazott kulturális megteremtését.

Dr. Nébel megmagyarázza félreértett szavait. Ő nemzetiségi vidéken élt hosszú ideig és jól tudja, hogy a zsidók német tananyelvű iskolákba küldötték gyermekeiket a magyar uralom idején is.

Ezzel a megnyitó ülés végetért. A delegátusok a Salom Klub helyiségébe mentek át, ahol a kongresszusi hitközség vacsorát adott tiszteletükre. A vacsorán számos felkészöntő hangzott el.

A második nap

Hétfőn délelőtt már kilenc órakor a nagygyűlés tagjai ismét együtt voltak az Iparkamara díszteremben és programszerűen folytatták a tanácskozásokat. Az elnök megnyitóját után ismerteti a Szövetség alkotmánytervezését és kihangsúlyozza az alkotmány fontosságát.

Dr. Kabos (Nagyvárad), Rottmann (Marosvásárhely), dr. Sebestyén (Lugos) és dr. Eisler és mások felszólalásai után az alkotmánytervezetet a javasolt módosítások szerint javították ki.

A délutáni folyamán az Országos Rabbi Egyesület tartotta gyűlését a Salom Klub helyiségében. A gyűlésen folyó ügyeket és néhány indítványt intéztek el.

„Huszonöt év óta nem volt ilyen krízis az országban“ — mondja Madgearu

Az iparügyi miniszter újabb adókat helyez kilátásba

(Bucaresti-Bukarest, június 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Virgil Madgearu iparügyi miniszter vasárnap Brailában járt, ahol résztvett az ottani kereskedelmi és iparkamara diszközgyűlésén. — Madgearu ismertette a közgyűlés előtt azt a politikát, amelyet a kormány a további kikötő fejlesztési érdekében követni akar, majd kitért az ország általános gazdasági és pénzügyi helyzetének méltatására is és néhány igen érdekes kijelentést tett:

— A kormány — mondotta Madgearu — keresztül fogja vinni a költségvetés redukciónak fájdalmas, de szükséges operációját, hogy a költségvetési deficit elkerülhető legyen. Ha ez a megoldás is elégtelenség fog bizonyulni, úgy a kormány kénytelen lesz a budget egyensúlyozása érdekében újabb áldozatokat kérni az adóktól.

Huszonöt év óta nem volt az országban olyan krízis, mint most. — hogy az állam ily súlyos helyzetbe jutott, annak oka az a téves gazdasági és

pénzügyi politika, amelyet a háboru után folytattak.

Madgearu azzal fejezte be beszédét, hogy meggyőződése szerint a jövő tavasz szal a kereskedelem és ipar helyzeté javulni fog és a bankjegyforgalom is émelhető lesz.

Eddig tart Madgearu nyilatkozata, amely — mint a fentebbiekből kitűnik — újabb adóterheket helyez kilátásba az országnak. A helyzet ténylegesen az, hogy a kormány pénzügyi politikája most ugyszólván kizárólag a költségvetés egyensúlyozásának műveletére szorítkozik. A költségvetés redukciónak ke-resztülvitelére delegált bizottság tegnap tartotta meg utolsó ülését, amelyen oda-

konkludált, hogy újabb adók bevezetése valószínűleg nem lesz szükség. A különböző közmunkák beszüntetése és napidíjas tisztviselők elbocsátása révén sikerült ugyanis mintegy kétmilliárd lejt megtakarítást eszközölni. A petroleumforrásokból az államnak járó részesedés eladása révén, valamint az állami halasztavak értékesítéséből újabb 10 milliárd lejt többlet megvalósítását remélik. A bizottság szerint az ilyen módon nyert hárommilliárd fedezni fogja az előrelátható deficitet.

Szakkörök véleménye szerint azonban — amelyet ugylátszik a kormány tagjai is osztanak — a költségvetési deficit jóval meg fogja haladni a hárommilliárdot.

Nem elég, ha Önnek már megvan,



ismerőseivel és rokonaival is váltassa meg a sékelt

Zsidó szülők figyelmébe!!

Értesitem az érdeklődőket, hogy a szeptember hó 1-én **Nagyváradon** kereskedelmi, liceumi polgári és elemi iskolai tanulók részére megnyíló **fluinter-nátusom** az egyedüli, amely a nagyváradi **ort. zsidó rabbinátus** által mint **מורה נבוכדנצר** van elismerve. — **Szakképzett** állandó bentlakó **tanári** felügyelet. — Elsőrendű és olcsó ellátás. — Kitűnő referenciák. — Komoly érdeklődőknek prospektust küldök. **LEITNER MIKSA Oradea, Strada Avram Jancu 2.**

Puccs törv

Óriási iz

(Cluj-Kolozsvár) let tudósítójától kultuszminiszter csendben, mind nélkül egy törv telt be a szenátu ben levő kultus grafusát módosi lekezet ügyeit é rint a kultusz és a csatolt te akarja tenni a dását és minden ti számu zsidó. Egyetlen kikötés helységben esup tushoz tartozó h másik módosítás nátius képviselő Még nincsen be tott törvényjav szövege, ezért a foglalást fennta amikor a javasla már most

a leghatározott kell bejelenteni ahogyan ezt a kultuszminiszter

A módosítások, a élet legvitathab készületek anélk niszterium szük a romániai zsid nek a vélemény ganni.

A kultuszminis elmulasztotta, vényes parlam zetes inform tának

A Zsidó Parla adata tehát, hog vényjavaslat érd lapa, a legenera hogy

a kultuszminis vényjavaslatot sza és adjon a zsidó köröknek lat benyújtása megjegy

Az ilyen módon egyáltalán nem demokrácia: alap alkalmas, hogy kreditálja a köz lenül bizunk ben

a kormány sür a kultuszminis báját és nem hogy puccs szer szítsenek, amel kezet egész bel tathatják anélk lekezet illetékes zöleg meg

Az erdélyi zsidó dosítás nem érin pen, de a regáti ketekbeli zsidósá dalmat keltett a nyújtásának híre

A kultuszminis bukaresti tudósító lenti: — A konkordá adtak alkalmat a nak arra, hogy a zsim alatt megz nyen néhány oly közöljön egyuttal vallási organizáci Ismeretes, hogy a közti megegyezés amely államvallás likus vallást is, az viselői felemelték ban és energikus

Puccszerűen akarják módosítani a vallás-törvényt zsidóságra vonatkozó pontjait

Óriási izgalom a regáti, bukovinai és beszarábiai zsidóság körében

(Cluj-Kolozsvár, június 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szombaton délután a kultuszminiszterium a legnagyobb eseményben, minden előzetes bejelentés nélkül egy törvényjavaslatot terjesztett be a szenátushoz, amely az érvényben levő kultustörvény néhány paragrafusát módosítja. A tervezett módosítások legnagyobb részben a zsidó felekezet ügyeit érintik. A javaslat szerint a kultuszminiszterium a regátban és a csatolt területeken is lehetővé akarja tenni a hitközségek kettészakadását és minden városban tetszésszerűen számú zsidó hitközség alakulását. Egyetlen kikötése csupán az, hogy egy helységben csupán egy, ugyanazon rítushoz tartozó hitközség működhetik. A másik módosítás a zsidó felekezet szenátusi képviselőire vonatkozik.

Még nincsen birtokunkban a benyújtott törvényjavaslat teljes és hiteles szövege, ezért az érdeklődőknél állásfoglalást fenntartjuk arra az időre, amikor a javaslat birtokunkban lesz. De már most

a leghatározottabban tiltakozásunkat kell bejelenteniük ama mód ellen, ahogyan ezt a törvényjavaslatot a kultuszminiszterium előkészítette és benyújtotta.

A módosítások, amelyek a zsidó vallási élet legvitalább érdekeit érintik, elkészültek anélkül, hogy a kultuszminiszterium szükségesnek tartotta volna a romániai zsidóság illetékes tényezőinek a véleményét kikérni és meghallgatni.

A kultuszminiszterium még azt is elmulasztotta, hogy a zsidóság törvényes parlamenti képviselőit előzetesen informálja készülő javaslatának tartalmáról.

A Zsidó Parlamenti Klub legelső feladata tehát, hogy még mielőtt a törvényjavaslat érdemi részéhez hozzászólana, a legenergikusabban követelje, hogy

a kultuszminiszter a benyújtott törvényjavaslatot azonnal vegye vissza és adjon alkalmat az érdekelt zsidó köröknek, hogy még a javaslat benyújtása előtt megtehessék megjegyzéseiket hozzá.

Az ilyen módon való törvénygyártás egyáltalán nem egyeztethető össze a demokrácia alapelveivel és csak arra alkalmas, hogy az öszkormányt diszkreditálja a közvélemény előtt. Feltétlenül bizunk benne, hogy

a kormány sürgősen reparálni fogja a kultuszminiszteriumnak ezt a hibáját és nem fogja megengedni, hogy puccszerűen törvényeket készítsenek, amelyek egy vallásfelekezet egész belső életét megváltoztathatják anélkül, hogy a vallásfelekezet illetékes tényezőivel előzőleg megbeszélték volna.

Az erdélyi zsidóságot a tervezett módosítás nem érinti ugyan különösképpen, de a regáti és többi csatolt területekbeli zsidóság körében óriási izgalom keltett a törvényjavaslat benyújtásának híre.

A kultuszminiszterium javaslatáról bukaresti tudósítónk a következőket jelentí:

A konkordátum körüli agitációk adtak alkalmat a kultuszminiszteriumnak arra, hogy az elmúlt liberális rezsim alatt megszavazott kultustörvényt néhány olyan módosítást is eszközöljön egyúttal, amely a zsidóság vallási organizációját is közelről érinti. Ismeretes, hogy a Románia és Vatikán közti megegyezés a konkordátum ellen, amely államvallássá teszi a görög-katolikus vallást is, az ortodox egyház képviselői felemelték szavukat a szenátusban és energikusan tiltakoztak annak

ratifikálása ellen. A konkordátum megszavazása után, különösen a regáti falvakban, az ortodox papok félreverték a harangokat és gyászmiséket rendeztek, kötelezve a híveket, hogy fekete ruhában jelenjenek meg azon. Ez késztette azután a kultuszminiszteriumot arra, hogy a renitens papokkal szemben erősebb eszközökhöz nyuljon. Az új törvény módosított szakasza hat hónaptól két évig terjedő börtönnel és az állami

szubvenció megvonásával bünteti azt a papot, aki az érvényben levő törvények ellen izgatni mer.

A törvény ilyen értelmű módosítására vonatkozó javaslatot Vlad Aurél kultuszminiszter már be is nyújtotta a kamara elé. Ugyanez a javaslat indítványozza, hogy a törvény 54. paragrafusának második bekezdése, amely a zsidó vallási testületek megszervezéséről szól, a következőképp módosítottassék:

Kivették a közigazgatási javaslat méregfogát

Kimarad a javaslatból az országnak tartományokra való osztása, hogy nagyobb vita nélkül 3-4 nap alatt meg lehessen szavazni a javaslatot

(Bucuresti-Bukarest, június 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentette az Uj Kelet, hogy Mirjo belügyi államtitkár a közigazgatás reformjáról szóló törvényjavaslatot, többszöri átdolgozás után, a régens tanács elé terjesztette. A régens tanács ma ellenjegyezte a javaslatot és így a javaslat már a mai napon a tör-

vényelőkészítő bizottság elé kerül. Pompiliu Jonitescu, a kamara alelnöke, kijelentette munkatársunknak, hogy a javaslatból kivették mindazokat a részeket, amelyek éles polemikára adhatnak okot, azért, hogy a vitát rövidre szabják. Valószínű, hogy csak néhány többségi képviselő fog a javaslatához hozzászólni, a

A zsidó vallás megszervezése hitközségek szerint történik, minden rítus külön hitközséget állíthat fel. Egy és ugyanazon helységben csak egy, ugyanazon rítushoz tartozó hitközség működhetik.

Az 55. paragrafus a következőképpen módosul:

„A zsidó vallásnak hitközségek szerint való végleges megszervezéséig a vallás szenátusi reprezentánsa, a regáti hitközségek Szövetségének vallási képviselője lesz. (Dr. Niemerover, Szerk.)

A zsidó vallásnak hitközségek szerint való megszervezése után a szenátusi reprezentánst az összes hitközségek delegátusainak közgyűlése fogja kijelölni, e törvény végrehajtási utasításának előírásai szerint”.

melyet így néhány napon belül meg is szavaznak.

Beavatott forrásból származó híre szerint, teljesen bizonyos, hogy az átdolgozott közigazgatási törvényjavaslat, különböző intervenciók hatása alatt, nem fogja tartományokra osztani az országot.

Kedden reggel futár hozza Bukarestbe a magyar kormány a demarsra adott választ, amely konciliánsabb hangú lesz, mint a másik két államnak adott válasz

Magyarország barátságos viszonyt akar teremteni Romániával. Csak ideiglenesen szakadtak meg az optáns-kérdés tárgyalásai

(Bucuresti-Bukarest, június 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet munkatársa ma délután a kamara folyosóján beszélgetést folytatott Mironescu külügyminiszterrel, aki munkatársunk kérdéseire elmondta, hogy a magyar kormány Románia demarsára szóló választ szombaton délután adta át Románia budapesti meghatalmazott miniszterének. A válaszjegyzéket külön futár fogja Budapestről Bukarestbe hozni, aki kedden reggel érkezik meg a fővárosba. Nyomban a futár megérkezése után közölni fogják a sajtóval a válaszjegyzék szö-

vegét. Mironescu külügyminiszter elmondta még munkatársunknak, hogy magánértesülései szerint Romániának adott válaszjegyzék sokkal konciliánsabb hangú, mint a Csehszlovákiának és Jugoszláviának adott válasz. A Romániának adott válasz hangsúlyozza, hogy Bethlen emlékeztetés beszédében nem mondott egyebet, mint amit Magyarország hivatalos körei a háború vége óta hangoztatnak, hogy a békeszerződés nem elégíti ki Magyarországot, de hangsúlyozza ugyanakkor a válaszjegyzék, hogy Magyaror-

szág barátságos kapcsolatot akar teremteni Romániával.

Mironescu külügyminiszter még azt is kijelentette, hogy a bécsi tárgyalások megszakadása korántsem jelenti a tárgyalások végleges megszakítását. A tárgyalások csak ideiglenesen értek véget, mert a magyar delegáció a népszövetségi döntéshez ragaszkodik, míg a román delegáció kizárólag a közvetlen tárgyalásokhoz ragaszkodik. Citta Davila egyébként a holnapi nap folyamán Bukarestbe érkezik.

Mirescu szocialista képviselő a tulórázások betiltását követelte a parlamentben

„Az eddigi kormányok csak megszavazták, de nem hajtották végre a munkatörvényeket”. Tizenötmillió tulórárt dolgoztak az elmúlt évben Romániában

(Bucuresti-Bukarest, június 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Mirescu szocialista képviselő meginterpellálta Raducanu közmunkaügyi minisztert, aki a napokban érkezett haza a genfi nemzetközi munkaügyi kongresszusról. Mirescu interpellációjában elmondja, hogy az eddigi kormányok nem azért szavazták meg a munkatörvényeket, hogy az alkalmazottak szociális helyzetén segítsenek, hanem pusztán azért, mert Románia tagállama a Népszövetségnek és ebből folyó kötelezettségeiknek akartak eleget tenni a kormányok, amikor a nemzetközi munkaegyezményeket ratifikálták.

A liberális kormányok azonban nemcsak hogy nem alkalmazták, de még végrehajtási utasítását sem készítették el a munkatörvényeknek. A nemzeti parasztpárti kormány elkészítette a végrehajtási utasításokat, de ő sem

gondoskodott a törvények alkalmazásáról. A nyolcórás munkaidőt még a kiskorúak és asszonyok esetében sem tartják be.

Mirescu végül rámutat arra, hogy Romániában az elmúlt évben tizenötmillió tulórárt dolgoztak. Ezek a tulórák az okai a munkanélküliségnek, mert ez a tizenötmillió tulóra hatezer munkanélkülinek tudott volna kényeret adni. Kéri a munkaügyi minisztert, hogy rendeletileg tiltsa be a tulórákat és kérést intéz hozzá, mikor fogják a munkaszabítási törvény reformját a parlament elé terjeszteni és mikor kívánják végre megszavazni a munkanélküli segélyt.

Jelentéktelen felszólalások után rátertek a napirendre, amelynek egyetlen pontja a gyorsított bírói eljárásról szóló javaslat vitája volt. Az első felszólaló Simionescu nemzeti parasztpárti képviselő volt, aki a kamara tagjainak nagy meglepetésére, háromórás beszédben súlyos kritikában részesítette a javaslatot és élesen polemizált az igazságügyminiszterrel. Ez az első eset, hogy többségi képviselő nyíltan a kormány javaslatát ellen foglalt állást.

szelő volt, aki a kamara tagjainak nagy meglepetésére, háromórás beszédben súlyos kritikában részesítette a javaslatot és élesen polemizált az igazságügyminiszterrel. Ez az első eset, hogy többségi képviselő nyíltan a kormány javaslatát ellen foglalt állást.

Schwartz Menyhértné

Ort. Zsidó Leánynevelő-intézete -- Internátusa
Oradea. Szaniszló-utca 13.

Elemi, gimnáziumi továbbképző és kereskedelmi iskolai leányok részére. Kívánatra prospektust küldök.

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

Junius 25.
om: mindenki
nak adni kell
miféle válasz-
tunket. Igenis,
gyvárado) kéri,
or és dr. Ja-
nunkasságát a
vegyék tudó-
szózatot sza-
zozik, hogy dr.
gynek tekinti
nyelvét. Tisz-
an nemzet és
dnunk kell a
ell tanulunk
etes, de peda-
ogy ez a ta-
gyen.
zsidó tanone-
vazott kultur.
za félreértett
ken élt hosz-
y a zsidók
a küldötték
ralom idején
getért. A de-
helyiségeibe
sszusi hitköz-
tükre. A va-
hangzott el,
második nap
ne órákor a
gyütt voltak
en és pro-
tanácskozá-
után ismer-
tervezetét és
ny fontossá-
Rottmann
estyén (Lu-
felszólalásai
t a javasolt
ák ki.
rszágos Rab-
t a Salom
ülésen folyó
nyt intéztek
izis
ök bevezeté-
szükség. A
szüntetés és
sátása révén
milliárd lejt
A petróleum-
ró részese-
t az állami
jabb 10 mil-
itását remér
módon nyert
az előrelát
rint azonban
ormány tag-
etési deficit
a hárommil-
vel és
is vál-
sékelt
adon
nter-
s által
ri fel-
bdóknak
ancu 2.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánág zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő,
Str. Lipscai 91.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Kanadából három repülőgép készül átrepülni Európába. Torontóból jelentik: A kanadai Torontóból adják hírül, hogy Mac Brien vezérőrnagy, a repülőszövetség elnöke kijelentette, hogy közelebről három kanadai repülőgép startol európai óceánrepülő utra. Az egyik New Yorkból Skóciába, a másik Csikágóból Berlinbe és a harmadik ugyancsak Csikágóból Kopenhágába startol.

Oriási zivatarok pusztítanak Szászországban. Berlinből jelentik: Szászországban több helyen ma óriási zivatarok pusztítottak. Salzwedelben a villám agyoncsújtott egy asszonyt, aki éppen mekénykedés előtt a megindulni készülő felhőszakadás előtt. Eislebenben diónagyságu jégeső esett. Ezt megelőzően a villám két házat felgyújtott. Hatalmas területen minden termés elpusztult. A kalászos gabonamézőket a sárba verte a felhőszakadás és a jégeső. Haleban egy kastély és melléképületei gyulladtak ki s hét órán át égtek anélkül, hogy a tüzet el lehetett volna oltani. Itt a tűzoltók munkáját nagy szél tette lehetetlenné. Az anyagi károk mindenfelé igen jelentékenyek.

Házasság. Goldberger Boriska és dr. Diósi Phoebus (Déva) f. hó 25-én tartják esküvőjüket Zlatnán. Minden külön értesítés helyett.

Dr. Heller Rudolf fogorvos (Wien, VIII. Albertgasse 35.) házasságot kötött dr. Gábel Etelka orvosnővel, néhai Gábel Jakab polgári iskolai igazgató leányával.

Változékony, szeles idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint változékony, szeles, igen hűvös időjárás várható sok helyütt esővel. A hőmérséklet Budapesten ma délután 17 fok Celsius.

Világakció a női harisnya ellen. A feminizmus közeldével világszerte előtérbe lép a nagy probléma, hogy szükség-e a nőnek harisnyát viselni? A külföldi komoly revükben — már amilyen komolyak ezek a revük — nap-nap után öles cikkek élesítik a problémát és a nyilatkozók azok, akik a világ kincséért sem hagyják, hogy egy ilyen fontos női kérdés a köznap közönyének mecsarában vessze nel. A mezilábas divat — írják a revük — a lehető legtermészetesebb, a szó szoros értelmében véve a dolgot, mert hiszen egész valszinű, hogy a női ruházatkodás egyre jobban figyekszik megközelíteni az fva-korabeli divatot, valszinű, hogy a világ minden zugában a harisnyátlan divatnak nagy földolótáborra lesz. A divatot azonban görbe szemmel nézik a harisnyagyárak és az amugy is válságos helyzetben levő német és esch iparra válságos halálos csapás lenne az, hogy ha az asszonyok és leányok az év egyharmadán át nem viselnének harisnyát. Most Paul Poirer, a női divat ősz hangadója szólal meg a kérdésben és elítéli a harisnyátlan divatot, főleg abból a szempontból, mert főre látja azt, hogy a nők előbb-utóbb festeni fogják lábukat, már pedig ez a jelölés ahogy sem tetszik a jó Poirernek. A nők erre persze csak azt felelhetik, hogy a tanácsot nem fogadják el, de az ötletet, amit Poirer adott, szívesen felhasználják és nines kizárva, hogy világvárosokban majd a falvak esendében is feltűnik a sárga, piros és lilai női láb. Hapzig egyszer divattá válik, akkor a nők nem fognak szakítani még élen se vele és a harisnyagyárakra be-tőszőnt az itéletűd.

Öngyilkos lett egy temesvári román urileány, mert megbukott a vizsgán

Manciu Minerva meddő küzdélme Angheliescu vizsgarendszerével

(Timisoara-Temesvár, június 24. Az Uj Kelet tudósítójától.) Angheliescu iskolapolitikája ismét egy véres gyümölcsöt termelt. Ezúttal nem is kisebbségi, nem is ugynevzett szegény szülők gyermeke került az áldozatok közé, hanem egy elsőkelő temesvári román főtisztviselő leánya: névszerint Manciu Minerva, hatodik osztályú gimnazistalány.

Szombat délelben a Hunyadi-ut környékének lakói velőtrázó sikóttásra lettek figyelmesek. Röviddel ezután egy összekuszált haju önkivületi állapotban lévő, jajveszékeltő uriaszony alakja tűnt fel az utcán, akiben Manciu Péter államépítészeti főmérnök feleségét ismerték fel. A szerencsétlen uriaszony ruháit tépve zokogta el, hogy leánya, Minerva öngyilkos lett és a halántékába lött golyó kioltotta életét.

Küzdélem a leküzdhetetlennel

Manciu Minerva szorgalmas tanuló volt, aki, hogy a rengeteg tananyagot megemésztesse, éjjel-nappal tanult. Hatodik osztályos koráig mégcsak ment valahogy az emberfölötti küzdélem Angheliescu szörnyetegével, de most, hogy a hatodik osztályú vizsgáig jutott el: nem bír megbirkózni a teljes tananyaggal. A vizsgán matematikából és

fizikából elbukott.

Már a vizsgák előtt kétségbeesetten hangoztatta, hogy nem tud megbirkózni a tananyaggal. Azt is kijelentette barátai előtt, hogy ha a katasztrófa tényleg bekövetkezik, ezt nem fogja túlnéni. Szombat délelőtt kihirdették előtte a végzetes eredményt: elbukását a két tantárgyból. Manciu Minerva az eredmény kihirdetése után végleg elhatározta öngyilkosságát. A tett végrehajtása előtt elment apja irodájába, akitől husz lej zsebpénzt kért. Az apa nem is sejtve még leánya bukását, meg kevésbé sötét szándékát, száz lejt adott neki, amelyet a fiatal leány barátjával együtt egy cukrászdában költött el.

Édességek után a keserű halál

Az utolsó édességek elfogyasztása után hazatért. Édesanyja a konyhában foglalatzkodott. Manciu Minerva kiment a konyhába anyjához, akit összevissza csókolt. Az anyja természetesen észre sem vette, hogy ezek a csókok — bucsucsókok. A csókok után a fiatal leány apja dolgozószobájába ment, ahol megírta bucsulevelét. Egy levelet a szüleinek, egyet pedig barátjónak. A levelek megírása után bement szüleinél lakó nagybátyjának dolgozószobájába s elő-

véve annak revolverét, egyetlen elhatározással halántékán lötte magát.

A golyó kitűnően talált: a szerencsétlen vizsgarendszer legujabb fiatal áldozata élettelenül terült el a földön. A dörréve a leány anyja és a házban lévő többi hozzátartozók lélekszakadva rohantak be a szobába. Kétségbeesésükben azonnal mentőkért telefonáltak. — A mentők azonban már csak a beállott halált konstatálhatták.

„A tanulás olyan kín, amely mellett a halál megváltás.”

Bucsuleveleiben Manciu Minerva a legszörnyűbb vádiratot hagyta hátra, ami csak valaha elhangzott, vagy elhangozhatott a szerencsétlen tanügyi törvények ellen. Arra kéri szüleit, bucsúcsók meg tettét, mert hiszen ha továbbra is életben marad, a tanulás csak pokollá tette volna életét. Manciu Minerva leveleinek utolsó szakasza így hangzik: „A tanulás mai rendszere olyan kín, amelyhez képest a halál valóságos megváltásnak számít.”

Ez a Manciu Minerva tragikus és megrendítő esete és találkozása az Angheliescu-féle iskolapolitikával.

Egész család megmérgezett a gomba. Galgócéról jelentik: Nyitraulakon tegnap Árpás Matus az erdőben szedett gombát főzetett meg s azt a családja elfogyasztotta. A család öt tagja a gomba élvezete után hirtelen rosszul lett s valamennyien a kórházba kerültek az öt éves Gavora Julian kivételével, aki már a gyorsan előhívott orvos sem segíthetett, mert retjénetes görcsök között mult ki. A kórházba szállított többi családtagok állapota még mindig válságos.

Vakmerő rablóátadás Budapesten. Budapestről jelentik: Ma délelőtt tíz órakor a Liliom utcában egy ismeretlen fiatalember beállított Fekete Kálmán cipész lakásába, ahol csak az asszony tartózkodott. Az ismeretlen hurkot dobott az asszony nyakába s mindaddig szorongatta, míg az asszony eszméletlenül összeesett. A fiatalember ezután felfeszítette a szekrényt s a lakást kirabolta. A cipész egyik vevője szabadtította ki az asszonyt egy óra múlva s telefonált a mentőkért, akik életre keltették. A vakmerő rabló ellen megindították a nyomozást.

A négyéves férj. Athénből jelentik: A városi hivatal ma egy négyévesztendős Mehmed névű kisfiúnak megengedte a házasságkötést. A négyéves gyermeknek hosszú szakálla nőtt és egész testében annyira fejlett, hogy az orvosi vizsgálat minden tekintetben alkalmasnak találta a házasságra.

Egy argentinai gőzös Montevideótól ötszáz mérföldre látta az elveszett dán iskolahajó roncsait. Londonból jelentik: Montevideóból jelentik, hogy egyik argentinai gőzös a napokban Monte videótól mintegy ötszáz mérföldes távolságban látta a mult év decemberében elűnt »Kopenhága« dán iskolahajó roncsait. A gőzös a roncsokat nem közelítette meg a nagy vihar miatt s így nem tudni, hogy az iskolahajón volt nyólevan kadett élében van-e. A Kopenhága, mint ismeretes, Montevideóból Ausztráliába készült a kopenhágai tengerészeti hadapródiskola növendékeivel, akik a hajó legénységi szolgálatot teljesítettek. Utközben a hajó a tenger Trisan de Mynha nevű részén zátonyra futott és sorsáról mindézig nem tudtak semmit. Az argentinai kikötői hatóságok segélyhajókat küldenek ki a gőzös által megadott földrajzi pontra.

Ötven kanadai újságíró Berlinben. Berlinből jelentik: Ma ötven kanadai újságíró érkezett a birodalmi fővárosba, akiket az újságíró-testületek és Berlin város vezetősége hivatalos fogadtatásban részesített. Szerdaig maradnak, aztán elutaznak a Rajna-vidékre.

A vér fölfriessítése céljából ajánlatos néhány napon át korán reggel egy pohár természetes »Ferenc József« keserű vizet inni. Az egész világon ründelik az orvosok a valódi Ferenc József viz használatát, mert ez szabályozza a bélműködést, erősíti a gyomrot, javítja a vért, megnyugtálja az idegkét és ezáltal új életerőt teremt. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Közvetlén jelentése előtt szívszélhűtésben halt meg egy öreg magyar szívesz. Losoncól jelentik: Tegnap este egy Ungvári nevezetű öreg magyar szívesz, közvetlenül színpadi jelenése előtt, szívgöresöket kapott s mielőtt még orvosilag beavatkozhattak volna, meghalt. Ungvarit a halál kimaszkirozva, parókában érte utol.

Adományok. »Öreg iparos« jeligré az alábbi újabb adományokat küldték be: Fekete Miksáné Bogdánd 50 lej, K. V. és W. D. Cluj 150 lej.

Legujabb sporthirek

Banatul—Gloria CFR 3:2 (2:2). Temesváron hétfőn megismételték a vasárnap eldöntetlenül maradt Banatul—Gloria CFR meccset. A megismételt mérkőzést heves küzdelem után a temesvári csapat nyerte meg 3:2 (2:2) arányban. Az első féldő változatos mezőnyjátékot produkált. A Banatul már a 4-ik percben megszerzi a vezetést Dobrovicéanu révén, a 6-ik percben a Gloria Marinuc révén egyenlít. A 22. percben újból a Banatul szerzi meg a vezetést Szepi fejésével, míg a 35. percben Marinuc újra egyenlít. A második féldő 35 percében Szepi megszerzi a Banatulnak a vezető gólt. A temesvári csapat végig jobb volt és megérdemelte a győzelmet. Bíró dr. Morar Teofil volt.

A teniszbajnokság újabb eredményei. A teniszverseny hétfő napján a férfi bajnokság páros döntőjét Farcas Universitatea és Metianu U nyerték. A női bajnokság döntőjébe Devecseri Anci Haggibor és Rossiné Zsófi, Tenisz Club jutottak be.

A gasztrikus erjedés

Ha az emésztés nem normális, akkor az ételen órákon át heverhet étkezés után a gyomorban és a savak fölös kiválasztódását idézik elő. Ez a savfőlösleg megerjeszti a megemésztetlen ételeket, amely gyakran nagyon kínzó fájdalmakat okoz. E fájdalmak csökkentése érdekében szükség van alkáli-sókra, hogy semlegesítsék ezeket a savakat és megfolytjuk az erjedést. Az általánosan ismert Magnezie Perhydrol ebben a tekintetben nagyszerű gyógyhatást gyakorol. Egy tablettát kevés vízben feloldva nyomban az étkezés után, vagy pedig akkor, amikor a fájdalmak fellépnek, nagyon jelentős könnyebbéget idéz elő.

A Magnezie Perhydrol (a név törvényesen van védve) megelőzi a savképződést, a gyomorégést, a puffadást és megkönnyíti az emésztés funkciót.

Minden gyógytárban és drogériában kapható.

Szeszgyárosok, szeszfűzők
nem nélkülözhetik
A szeszgyártás kézikönyvét
A legrészletesebb, legerkéthetőbb módon megírt szakmunkát. — Szerkesztették: Dr. Herics Tóth Jenő és Osztrovsky Antal műegyetemi magántanárok. —
Ara fizve 1100, kötve 1300 lej.
Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

A bolygó zsidó
Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — **400 lejért** kapható az Uj Kelet könyvoszt.-ban

Hirdessen az Uj Keletben

Kedd, 1929 ju

Ke

Tartó a ner

A nemzetközi óta ugyanast a erősebben, hol a zat áll előtérben napon át val irányzat, de eze lások végerecán nak befolyást gekre. Így volt mán is, dacára ban már oly a nak, amelyekre példa. A beszj lejt, de nem sőt még az ara dásat sem tudt lendeg semmi létezik, amely piacok vigaszt tatni és ha a valamiben remé megváltozott vökeztében An getl kapcsolatt vámpolitikáját lenni azzal, hog kának oly n kedvezne a cse

A kolozsvári K mava

„Ineassator» eios iroda Sofia tti koreakodémi ügyben szolgál

A Sakmarany tört keres tölgy tes vagy prócell

Egy etehálóv res, aki az erdél gumi cipőgyár érdeklődők ford szlovák követés a kévelség 5288-re. 1461. száma.

R. Buddensieg ségü gyógynövev importálni. A ról és a kínált ár világoztatást. 1994

A „Leccravian” éfelmiszter termé Sárllás szempontj

T

DEVIZÁK

| | |
|----------|-----|
| Zürich | --- |
| Newyork | --- |
| London | --- |
| Páris | --- |
| Milano | --- |
| Prága | --- |
| Budapest | --- |
| Belgrad | --- |
| Bukarest | --- |
| Varsó | --- |
| Bécs | --- |
| Berlin | --- |

Közgazdaság

Tartós dekonjunktúra uralja a nemzetközi cukorpiacokat

A nemzetközi cukorpiacok hónapok óta ugyanazt a képet mutatják. Hol erősebben, hol gyengébben lanyha irányzat áll előtérben és csak itt-ott egy-két napon át valamivel szilárdabb az irányzat, de ezek az átmeneti szilárdulások végeredményben nem gyakorolnak befolyást az árfolyamviszálékra. Így volt ez az elmúlt hét folyamán is, dacára annak, hogy Newyorkban már oly alacsony áraknál tartanak, amelyekre eddig még nem volt példa. A besszpárt fedezte nyílt tételt, de nem javította fel az árakat, sőt még az árak további lemorzsolását sem tudták megakadályozni. Jelenleg semmi olyan körülmény nem létezik, amely képes volna a cukorpiacok vigasztalan helyzetén változtatni és ha a cseh-szlovák cukoripar valamilyen remélhet, akkor az, hogy a megváltozott politikai viszonyok következtében Anglia a jövő évi mérleg-kapcsolatban megváltoztathatja vámpolitikáját. Azonban tisztában kell lenni azzal, hogy az angol vámpolitikának oly megváltoztatása, amely kedvezne a cseh-szlovák cukoriparnak,

ugy a vámkedvezményben részesülő gyarmatok és domíniumok, valamint az angol finomított ellenállásán megtörik, amelyeknek a jelen állapot erősen kedvez.

A legújabb kubai jelentések már csak két, még munkában levő központról tesznek jelentést, a nyerseukorizletek szerény keretek között mozogtak. Jávában az elmúlt hét folyamán a trust nagyobb eladásokat eszközölt és a tizenkét hollandi forintos ár 11,9-12 angol sillinges paritásnak felel meg cif kontinentális kikötők, ami két sillinggel több, mint az Európában elérhető ár. A jávai terméstről különböző, igen magas termésbevételek léteznek és még a kevésbé optimisztikus becslés is három millió tonnánál magasabb termést vár.

Az európai cukorpiacokat egyébként a répatermelők és a feldolgozó ipar közötti konfliktusok is bizonytalanítják. A gazdák az árak emelésére törekednek, viszont a dekonjunktúra következtében a gyárosok nem tudnak a készáruért jobb árakat elérni.

Politikai incidens a könyvelők országos kongresszusán.

Bukarestből jelentik Konstancaóban tegnap megnyitott a könyvelők országos kongresszusát. A megnyitót ülésen Butulescu professor a konstancai kereskedelmi akadémia igazgatója, majd az ottani primar és subprefektus üdvözlötték a vendégeket. A kongresszus azután megválasztotta tisztikarát, amelynek tiszteletbeli elnökei között Trancu Iasi is helyet foglalt. A volt munkügyi miniszter fel is szólalt és beszédében állást foglalt a külföldi szakértő könyvelők alkalmazása ellen. Ioachim a bukaresti iparkamara titkára ebben a meggyőzésben politikát vélt látni, mire incidens keletkezett a két kongresszista között, melynek végén Trancu Iasi elhagyta a termét. A kongresszust egyébként ma folytatják és ez alkalommal Vlaicu Victor kolozsvári delegátus a könyvelők biztosításáról fog előadást tartani. Holnap a vendégek Konstantinápolyba randulnak ki.

Vagyonfelügyelő a kényszerregezési eljárás miatt. A kényszerregezési törvényjavaslat szenátusi tárgyalásánál a javaslat mellett felszólalók nagy része is kifogásolta, hogy az adós vagyona-

A kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara közleményei

„Incessator” kereskedelmi információs iroda Sofiából bármiféle természetli kereskedelmi információs vagy hitelügylet szolgáltatást ajánlja. 1167 sz.

A Scharany Freres, Beyruth exportőri keres tölgy és bükkfara, természetli és vagy préceli alakban. 1291 sz.

Egy cseh-szlovákiai cég képviselőt keres, aki az erdélyi piacon gummi és fémcsúszó csapárgyműveit elhelyezné. Az érdeklődők forduljanak a cluj-i cseh-szlovák követséghez és hivatkozzanak a közlemény 5288-1929 számú közleményére. 1401 szám.

R Baddensieg párisi cég nagymennyiségű gyöngyvénnyel szeregne romániából importálni. A növények megnevezéséről és a kínált árakról a Kamara ad felvilágosítást. 1394 sz.

A „Lecravilan” francia cég romániai (Gélműszer termékek iránt érdeklődik vá Bálás szemponijából. 1394 szám.

nak felügyeletéből a hitelezőket teljesen kizárja a törvény. Junian igazságügyi miniszter erre a következő érdekes nyilatkozatot tette: Lehetetlen az adós vagyona felügyeletét és az üzletvitelének ellenőrzését egy, vagy több érdekelt hitelezőre bízni, mert, ha szórványosan is, de visszaélések nem volnának elkerülhetők. A vagyonfelügyeletet kizárólag egy objektív és érdektelen szervezetre bízhatjuk. Ezen feladatok körül Erdélyben már hasznos működés: fejt ki a Hitelezői Védegyelet (ACRED.) és a mint elnökének már előzőleg kijelentettem, ha országos jellegű lesz, az új kereskedelmi törvényben, a kényszerregezési eljárásra vonatkozó fejezetnél, meg feladást fogunk ezen szervezetnek, amely a hitelezőknek képviselje, — juttatni.

SZÍNHÁZ — MŰVÉSZET

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Szerda, június 26: Traviata.
Péntek, június 28: Szókratész a szarajból.
Vasárnap, június 30: Napasta (Utolsó előadás)
Az előadások kezdete este 9 órakor. A bemutatót kivéve, minden előadásban népszerű helyet értevényesek.

MOZI

GRAND

kerti mező műsora a városháza udvarán
Keddén 9 órakor: Harold Lloyd egyetlen idei slágerfilmje: a Gyáva hős. Három órán át tartó kacagás
Szerdán 9 órakor: Harold Lloyd egyetlen idei slágerfilmje: a Gyáva hős. Három órán át tartó kacagás.
Csütörtök 9 órakor: Harold Lloyd egyetlen idei slágerfilmje: a Gyáva hős. Három órán át tartó kacagás.
CORSO-filmstúdió műsora:
Kedd 5, 7, 9 órakor: A szerelem szimfóniája. Főszereplők: Vivian Gibson, Ion Livescu, Alex. Critico, Ion P. rescu. Előjáték: A legújabb Ufa híradó.

HÖLGYEIM!
Legújabb párisi, wien csipke-féször modellek. Bangkok, japán par ma és exotikus szalmakalapokat feltűző öltözék árban árusít az „IDEAL” női kalapszálon Cluj, R. Ferd. 8.
Férfi és női kalapok formálási, Panama és Girardi tisztítása 48 óra alatt a legújabb divat szerint, gyári árban készülnék.

TÖZSDE

| DEVIZÁK | Kolozsvár | Zürich | | Páris | Bukarest | Budapest | Bécs | Prága | Newyork |
|----------|-------------|---------|--------|-------|----------|----------|--------|---------|---------|
| | | Nyitás | Zárlat | | | | | | |
| Zürich | 3245-3245 | — | — | 49150 | 3941 | 1103750 | 13689 | 6497750 | 1926 |
| Newyork | 16920-16820 | 51985 | 51925 | 2656 | 16815 | 57360 | 71140 | 387375 | — |
| London | 81735-81735 | 252050 | 2520 | 12384 | 81675 | 278125 | 344950 | 163825 | 48482 |
| Páris | 659-659 | 2033 | 2032 | — | 659 | 2244 | 2783 | 132285 | 39087 |
| Milano | 882-882 | 271950 | 271876 | 13380 | 88150 | 3001 | 37225 | 17685 | 52332 |
| Prága | 49950-49950 | 1539 | 1539 | — | 49863 | 169825 | 216337 | — | 29626 |
| Budapest | 2932-2932 | 906550 | 906750 | — | 2982 | — | 12395 | 5838 | — |
| Belgrád | 297-297 | 913 | 918 | — | 297 | 10025 | 124962 | 593 | 176 |
| Bukarest | — | 30850 | 308 | 1515 | — | 34025 | 42210 | 208 | 5925 |
| Varsó | 1-19 | 582550 | 5826 | — | 19 | 6430 | 7974 | 37800 | — |
| Bécs | 2365-2368 | 7206 | 7206 | — | 2368 | 8050 | — | 474474 | — |
| Berlin | 4019-4019 | 1239250 | 12402 | — | 4018 | 136865 | 10971 | 8037 | — |

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 308, Páris 1620, Budapest 34025, Bécs 42210, Prága 200325

SPORT

Újra a Románia nyerte meg a megismételt Törökvs elleni meccset

Az országos bajnokság elődöntőinek eredménye

Cluj-Kolozsvár, június 24. Az Uj Kelet tud.) A vasárnapi sportkrónika mozgalmas eseményei közül elsősorban az országos futballbajnokság elődöntői érdemelnek figyelmet. Két elődöntőt játszottak és az érdeklődést még fokozta, hogy a győztesek egymással kerülnek szembe a jövő héten. A nagyváradi megismételt mérkőzést újból a Románia nyerte meg a Törökvs ellen és ezzel pontot tett ennek a ravasz Nemes-ügynek a végére. Szakértők ugyanis már kiszámították, hogy ha Nemes jogosulatlanul játszott, akkor le kell jászani a Románia—U-mecset és ennek győztese álljon majd ki a Törökvs, illetve előb meg a Mures ellen, — természetesen Vásárhelyen. A teoretikusokat messzemenő kombinációiban annál kevésbé lehet követni, mert a bajnokság lebonyolítása fix terminushoz van kötve és nem is érdemes a már lezárt bajnoki kampányt újból megbolygatni. A Románia nehéz küzdelme után győzött és ismételt győzelmével behozította, hogy jobb a nagyváradi kerület bajnokánál, amely pedig már két góllal vezetett.

A temesvári elődöntő az otáni és az aradi bajnokok között rendkívül izgalmas lefolyású játék után eldöntetlenül végződött. A Banatul már 3 góllal vezetett és ugyeregenb érték magát, amikor a szívós Glória rákapcsolt és sikerült a szabályszerű idő végéig egyenlőre. Dr. Morar Teofil bíró kétszer 15 percre meghosszabbította a játékot, de itt sem történt döntés, mert mindkét fél megszerezte a maga gólját. A meccset hétfőn délután újra játszották, — annak eredményét lapunk más helyén közöljük, — s így vasárnap még nem dönt el, ki lesz a Románia jövőbeli ellenfele a kolozsvári középdöntőben.

Mig a kolozsvári bajnok másodszor is megálta helyét Nagyváradon, a két város másik két csapatának találkozása súlyos vereséget jelentett a kolozsvári munkásklubra. Messzemenő következtetéseket természetesen nem lehet levonni egy találkozásról, amelynek eredménye a hatalmas gólkülönbség dacára fordított is lehetett volna, mert a NAC nem annyira jó és a KMSC nem olyan rossz, hogy klassziskülönbség lenne közöttük. A NAC jól játszott, főképp azért, mert ellenfele szerepelt teljesen gyengén. A vendégeket mindenestre dicséret illeti meg azért a stílusos, fair kombinációs játéka, amelyet produkáltak, a KMSC-t ellenben figyelmeztetnünk kell, tartson nagyobb figyelmet és szüntesse meg a primadonna-rendszert, különben elveszti közönségének szimpátiáját.

A kolozsvári csapatok közül a KAC Szamosújvárt, az Universtatea Dicsőséget mártonban játszott és győzött az országos futballfront egyébként a nyári szezon rendszertelen képét mutatja.

A vasárnap technikai eredményei egyébként a következők: Kolozsvár: NAC—KMSC 6:2 (3:0), bíró dr. Hirsch Elemér. Nagyvárad: Románia—Törökvs 3:2 (0:2), bíró Suciú kapitány. Arad: Arad—Temesvár válogatott 3:1 (3:1), bíró Oravecz. Temesvár: Banatul—Gloria CFR 4:4 (3:3, 3:1), bíró dr. Morar Teofil. Dicsőségetmárton: Universtatea—Dacia 4:3 (2:1). Piski: Sodronyipar—CFR Simeria 3:2 (0:1). Szamosújvár: KAC—Spárta 5:1 (2:1). Dós: Dési kombinált—Románia II. 2:2 (1:1).

A kerületi tenniszbajnokságok vasárnap végre teljes erővel megindultak. A háromnapos hátralékot természetesen nem tudták a játékosok ledolgozni és így a verseny lebonyolítása nem volt



X. évfolya
1929 J
* 5689

Családi

Ki ne tudná, verés? Az évek hetetlenebb gazdát ismeretlen bennünket. A sem azt jelenti, arvereztetni el, gyanút, precíz gyanút szabály vetélteti el pot család arver, amikor valame táriért különbö cégeknek nyaki nap huszonnégy tóri a fejét, hog tési kötelezetts adóvégrehajtó adóhátralék fej kára teszi a ké A kereskedő t tartozást. A kin csen szíve, és el lép azután első jellegének gond nem fontos, ho hitelezővel. Egy hogy 6 jusson h reskedő tehát m szik menteni a sebtében megta lyik rokonával egész áruraktár amennyi az adó perze csak fikt tulajdonost, mi be és minden m hitelezők sirhat után. A kinstá járt, a keresked tesse ellenében m áruraktárt, ami gen nem az övé hitelezők pedig tek gazdagabbak Persze, a való moros a dolog, E annak legjobb h metországi kere határozták, hogy ládi árverésekre ják szüntetni a ak aktus minde nem, hogy a ro konszolidációját mi egyéb nem v a hivatalos tény az ilyen család egymagában ege mányt komoly g Mert ha alaposá dolgoknak, akko many bünrészes épületes kereske hónap óta várú many, ígéréthe gyen már végre krízis nyomásána Végtelen türelem many gazdasági lósítását annál is hogy egyetlen to riteni a dolgoko hogy a gazdaság egész légiójának dosítására van sz leg kereskedelmi jára térhessen. V szertien elintézhé manak. Ilyen pék de urmáire", an

Kotta-Lepage, jegyzék ingyen

gyermekel. A táborban nem lehetett le-
hentejét szerezni.
De lovak voltak és úgy gondolták,
hogy löveggel is be fogja érni a csecsemő.
Volt néhány kancájuk. De rájöttek, hogy
ez sem hasznos dolog. Tudták, hogy az
erjesztett kancatej elszedíti az embert, a
gyermek még megbetegedheik.
A kocsi között széjjelszóródtak és cao.
portokban tanácskoztak egymással. Afa-
nassi Petrovics, akinek éppen olyan vé-
kony, nyugtalan, gyermeki hangja volt,
mint a csecsemőknek, jajgatott.
— Mi lesz már ebből. Mi lesz ebből az
ésetből. Ez a gyermek nem eszik. Törő-
jeteik már vele, lump fráterek.
(Folyt. köv.)

Nyiltér

Az e rovatban közöltékért nem vállal
felelősséget a szerkesztőség
Publicatio
Un client al meu intentionează a cum-
păra întreprinderea de imprumuturi cărți
»Dante» din Cluj, Str. N. Iorga No 5.
Invit pe toti creditorii firmei din Ches-
tione, să-si anunte creanțele in termen
de 8 zile la adresa mea, fiindcă după ex-
pirarea acestui termen cumpărătorul nu
va putea lua in considerare creanțele
anunțate.
Cluj, la 24. VI. 1929.
Dr. Maximilian Klein, avocat
Cluj, Calza Reg. Ferdinand 80.

APRÓHIRDETÉSEK
Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb
betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej.
Alkalmazásoknak 30 százalékos kedvezmény.
Ap óhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg
levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg
mellékelve van. Eljegyzési díja 250 lej.

Értesitem
az összes
erdélyi vevőimet,
hogy az esetleges nyári ארמ' אשר
libaszir-
szükségletüket idejekorán nálam meg-
rendelni sziveskedjenek, mert az eseti-
leges későbbi megrendeléseket
nem lesz módomban a mai olcsó
áram mellett szállítani. Tisztelettel:
Friedmann Sámuel
bármfi és szírnagykereskedő **Oradea,**
Cuza Voda 6.

Szappanfőző mestert
keresek azonnali be-
lépésre, ki a hidegült
szappanok előállításá-
ban teljes jártassággal
bír. — Fekete Dező
Gheorgheni, jud. Ciuc.

Különbejárati butor-
zott szoba, két szé-
mélyre is, július 1-re
kiadó. Calea Victo-
riei 93.
Társalkodónak
ajánlok izm. urinó, ki
perfekt német, hol
esetleg a háztartást is
vezetné. Anyahelyet-
tesnek, gondnoknak
vagy hasonló állást is
vállalnék. Szíves meg-
kereséseket „Komoly,
megbízható” jellegre
e laphoz kérek.

Háromszobás, parket-
tes, fürdőszobás, mo-
dern lakás Ferenc
József-úton azonnalra
kiadó. Erdéltől 922
telefonszám alatt.
„Der Talmud”, Über-
tragung von G. Gold-
schmidt, in 11 Bänden,
zu beziehen durch der
jüdischen Buchhand-
lung Safruth Cluj, —
Günstige Zahlungs-
bedingungen. Verlan-
gen Sie Prospect.

Különbejárati szép
szoba butorozva, eset-
leg fürdőszobahasznál-
lattal belvárosban ki-
adó. Cim a kiadóban.

A GYERMEK

Irtá: WSJEWOLOD IWANOW

Afanassi Petrovics sirva dadogott:
— Nincs erre szükség, gyerekek, jobb,
ha elfogjuk őket. Az agyonütéssel még
mindig lehet várni.
— Ugy látszik, már nem drága neked
a saját fejed. Ugye?
— Szelivanov nagyon megharagudott és
szó nélkül visszahuzta a fegyver závar-
zóját.
— Itt nem lehet sírni, számvevő ur!
Itt nincsen sírni való idő!
Legjobban az bosszantotta őket, hogy
a tisztek minden fedezet nélkül ide mar-
tek jönni a sivatagba. Mintha olyan
könnyen el lehetett volna banni a vörös
katonákkal, ha mégannyian is vannak.
Most az egyik katonatiszt felül a ko-
csiban és firkésze végigné az sivatagon.
De rosszul lát. Nem lát egyebet pornál,
nem lát mást, csak az elperzselt füvet és
két követ a homokagy peremén. A kövek
lökadvereknek látszanak.
Piros homok veszi körül a kocsi, a ke-
rekeket, az embereket és gondolataikat.
A homok pedig gyors tempóban nyomul
előre.
Lövések.
Ordió zások.
Ismét lövések.
És egyszerre a koocsiban magásra re-
pülnek a katonasapok.
A gyepő meglazul. Mintha elszakadt
volna.
A lovak elrohantak, de szügyük hirtel-
len tejszínű habbal felt meg. Erős inaik
megrándultak, fejüket leejtették és meg-
állottak.
Afanassi Petrovics szólalt meg:
— Meghaltak!
Az emberek kimásztak a homokmede-
nából és odamentek a kocsihoz.
A pirosrűfös sapkák viselői halottak
voltak. Váll a vállra guggolva leejtett
fejfel alusszák örök álmukat. A halottak
egyike — nő volt. Haja felbomlott, a
homok jórésben sárgára festette. Kato-
nabluzt viselt, amely elfődte mellét.
— Kijönös, — jelentette Drevissim
— de a nő maga okozta a sorsát. Elvégre
kinek van kedve, megölni egy asszonyt,
Asszonyokra a nagy általánosságnak
mindig szüksége van.
Afanassi Petrovics kiköpött:
— Rongy ember vagy! Burzsuj!
— Várjatok csak — szól közbe Seliva-
nov — nem vagyunk rablók. A nemzeti
vagyonról jegyzőkönyvet kell csinálni.
Adjatok papíros!
A kocsi ülésé alatt a többi „nemzeti
vagyon” között kiesiny kínai kosárban
feküdt egy világos szemű, világos arcú
csecsemő. Apró markában göresösen tar-
totta egy kendőnek a esüskét. Kiesiny
csecsemő volt és halkan csipogott.
Mégindultan szól Afanassi Petrovics:
— De ilyet! Nézzetek oda, valami me-
sél a maga nyelvén.
Mégyszer megsajnálta az asszonyt
és nem is huzták le róla a ruháit. A fér-
fit azonban méztelenül elföldelték a ho-
mokban.
3.
Afanassi Petrovics a zsákmányolt ko-
csiban utazott vissza. A gyermeket kar-
jaiban tartotta, ringatta és dudogtatott:
Kiesi pacírta,
Aranyos madárka
Drága kis kanári
Sokáig élj,
Száz évig élj
Kiesi pacírta,
Aranyos madárka!
Lebjsi falura gondolt, szíjkebb hazá-
jára, a tehénosodákra, az apró gyerekek-
re... színté sír a vékony hangján.
A gyermek is sírt.
Fölperzselt homoksíkok vonultak el.
Ezek is sírtak vékony hangon. A kato-
nák perzselt képiük és perzselt lelkiük
voltak.
Az ut mentén a napsütéstől megaszott
fü feküdt, szinte hasonlítót a homokhoz.
Vad, örömtelen vidék, forró és keserű.

Nyomatott a „Cartea Românească” körfő rgógépén, Str. Dorobantilor 14-16.

Szeretnék levelezni

kiforrott világnézeti, racionális,
sportszerető, a szó nemes érte-
mében modern, fiatal leánnyal. —
Leveleket „Sztintézis 24” jelige
alatt a kiadóhivatal továbbít.

Lehetséges és azt ma és a következő
napokon folytatják. A verseny rendezése
nem kifogástalan, a szakosztály titkára
tulságosan önkényesen osztja be a mec-
seket, nem mindig a sportszerűség és
méltányosság elvei alapján. Reméljük,
hogy a szakosztály elnöke a jövőben ki-
fogja küszöbölni az anomáliákat. A
verseny egyébként néhány meglepetést
is tartalmazott, a versenyzők nem mindig
tudtak alkalmazkodni a szélhez s így so-
kon formájukon alul szerepeltek.

A külföldi változatos hírei közül a
legmeglepőbb a Hungária veresége a
bécsi Viennától a Középeurópai Kupá-
ban. A magyar csapatnak úgy látszik
fejébe szállt a bajnokság, illetve az azt
követő multheti bankettek és olyan gyen-
gén szerepelt, hogy a bécsiek 3 gól-
előnyvel fogadhatják majd a Hungáriát
a revánusra, ami annyit jelent, hogy a
magyar bajnok már kiesettnek tekinthető
a Középeurópai Kupából. A técsiek má-
sik csapata is győzött, ellenben a cse-
hek két reprezentársa vereséggel távozott
külföldi meccsükről.

Budapesti, Újpest—Sparta Prága 6:1
(2:0). Bil Fuchs, Berlin. Az újpestiek
elejétől végig lelkes, kitűnő és kemény
játékkal érik el meglepetésszerű cred-
ményüket. A gólok közül P. Szabo két-
jót (tizenegyesekből), Avar (8), Veder
és Silny egyet-egyet lőtték. Ströck he-
lyen Újpest csapatában a Ferencváros-
ból átigazolt Koszta játszott.

Vienna Bécs—Hungária 4:1 (3:1). Bíró
Cejnar Prága. A Hungária veresége el-
bizakodott, könnyelműsködő játékában
leli magyarazatát. Az első gólt a 6. per-
ben Giebisch lövi, amit a 14. perben
Skvarak egyenlít. A 20. perben
Gschweid, a 35. perben Zillbauer lövik
a felidő további góljait. A II. felidő
24. percében Gschweid beállítja vég-
eredményt.

Bécs. Rapid—Genova FC 5:1 (3:1). Bíró
Stepanovszky, Prága. A bécsi csapat biz-
tosan győzött első Középeurópai kupa-
mérkőzéssel olasz ellenfele ellen.

Torino. A Juventus—Slavia Prága Kö-
zépeurópai kupamérkőzést az olasz csap-
at nyerte meg 1:0 (0:0) arányban.

Köln. Neimetszag—Svédország 3:0
(1:0).

Kolozsvárt tegnap megtartották a ke-
rületi atlétikai bajnokságot, a teljesen
visszahuzódó marosvásárhelyiek nélkül,
sőt a nagyenyediek sem jöttek el és
így kis mezőnyök indultak az egyes szá-
mokban. A heves szél is sokat ártott a
versenyek, amelynek eredményei gyen-
gék, jelentékeny mértékben a vizsgák
által lestrapált fiataliságtól nem is volt
más várható. A megindult fejlődésben
az ilyen visszaesések előfordulnak, azon-
ban kétségtelen, hogy máskor a bajnok-
ság időpontját kedvezőbben kell megvá-
lasztani.

Isr. Cultusgemeinde Deta.

Konkurs.
In der hiesigen isr. Cultusgemeinde ist die
Stelle eines Zeitgemäsen Cantors, der zugleich
Schochat Ubodek Wkore und der auch den
Religionsunterricht leitet Kann pro 1-sten
August 1929 zu besetzen. Reflectanten die die
nötigen Befähigungszeugnisse besitzen und
mittleren Alters sind, mögen sich melden.
Gehalt nach Übereinkommen.
Für die Berufenen werden zum Probevortrag
angefelassen und den Acceptirten werden die
Reiseespen vergütet.
Das Präsidium.
Deta, im Juni 1929.